

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА,
методичні вказівки та індивідуальні завдання
до вивчення дисципліни «Основи інтелектуальної власності»
для студентів заочного факультету, технічних спеціальностей
(магістерський рівень)**

Дніпро НМетАУ 2019

УДК 347.7:658

Робоча програма, методичні вказівки та індивідуальні завдання до вивчення дисципліни «Основи інтелектуальної власності» для студентів заочного факультету, технічних спеціальностей (магістерський рівень) / Укладач: Є.С. Швець – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 68 с.

Викладені робоча програма, методичні вказівки та індивідуальні завдання до вивчення дисципліни «Основи інтелектуальної власності», наведено перелік рекомендованої літератури.

Призначена для студентів заочного факультету, технічних спеціальностей (магістерський рівень).

Укладач: Є.С. Швець, ас.

Відповідальна за випуск Н.П. Корогод, канд. пед. наук, доц.

Національна металургійна академія України
49600, м. Дніпропетровськ-5, пр. Гагаріна, 4

ЗМІСТ

ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	5
2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	6
3. ПРОГРАМА І ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАКЛЮЧНОГО КОНТРОЛЮ.....	7
4. ТЕМИ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЩО НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ.....	9
5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ТЕМАТИЧНОГО ЗМІСТУ.....	11
6. ДОДАТКИ.....	40
7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	66
7. ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	67

ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Основи інтелектуальної власності» є нормативною і входить до циклу дисциплін професійно-практичної підготовки.

Мета вивчення дисципліни – засвоєння знань з основ інтелектуальної власності (ІВ) та придбання навичок, необхідних для забезпечення охорони, використання та захисту прав ІВ.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- основні джерела міжнародного та національного регулювання правовідносин у сфері ІВ;

- основні інститути права ІВ;

- об'єкти і суб'єкти права ІВ;

- права суб'єктів права ІВ;

- структуру національної системи охорони ІВ;

- основні властивості ІВ як товару та нематеріального активу;

- основні підходи до оцінки та методи оцінки прав на об'єкти ІВ;

- умови та правовий механізм передачі майнових прав;

- способи охорони прав ІВ;

- порядок оформлення та подання заявки на об'єкти ІВ;

- типові порушення прав ІВ;

- процедури організації і здійснення ефективності захисту прав ІВ.

вміти:

- визначати наявність, класифікаційну приналежність об'єкта ІВ та відповідність його умовам правової охорони;

- пропонувати і здійснювати ефективні способи охорони ІВ;

- оформляти заявку на реєстрацію прав на об'єкти ІВ;

- визначати і доводити наявність порушень прав ІВ;

- обирати форму, спосіб та процедуру захисту порушених прав інтелектуальної власності на підставі аналізу чинних нормативно-правових актів та юридичного статусу власника прав і особи, яка їх порушила (сторін конфлікту).

Критерії успішності – отримання позитивної оцінки при складанні екзаменаційної роботи.

Засоби діагностики успішності навчання – тестові завдання.

Зв'язок з іншими дисциплінами – дисципліна є ознайомчою у сфері інтелектуальної власності і може бути пов'язана з дисциплінами економічного напрямку.

Набуті знання і вміння використовуються при створенні об'єктів ІВ, набутті прав, охороні, захисті прав на об'єкти ІВ, оцінці прав на об'єкти ІВ та їх подальшій комерціалізації.

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Структуру вивчення дисципліни «Основи інтелектуальної власності» наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Розподіл навчальних годин

	Усього (годин)	Чверті
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	90	90
Аудиторні заняття, з них:	12	12
Лекції	8	8
Практичні заняття	4	4
Самостійна робота	78	78
Заходи семестрового контролю		підсумкова оцінка, семестрова (екзамен)

Робоча програма передбачає самостійну роботу, що контролюється викладачем та включає:

- підготовку до аудиторних занять;
- самостійне вивчення розділів дисципліни, що не викладаються на лекціях;
- підготовку до контролю знань.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності: Підручник / П.М. Цибульов. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. – 124 с.
2. Право інтелектуальної власності: Академ. курс. Підручник для студентів вищих навч.закладів / О.А. Підопригора, О.Б. Бутнік-Сіверський, В.С. Дроб'язко та ін.; За ред. О.А.Підопригори, О.Д. Святоцького. – 2-ге вид., перероб. та допов. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 672 с.
3. Дроб'язко В.С., Дроб'язко Р.В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2004 – 512 с.
4. Мікульонок І.О. Інтелектуальна власність: Навч. посіб. / І.О. Мікульонок. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – 238 с.
5. Цибульов П.М. Введення до інтелектуальної власності: Навчальний посібник. – К.: «Держ. інст. інтел. власн.», 2008. – 124 с.
6. Вачевський М.В., Кремень В.Г., Мадзігон В.М., Скотний В.Г., Левченко Г.Є., Вачевський О.М. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: Підручник / За ред. проф. М.В. Вачевського. – К.: ВД Професіонал, 2005. – 448 с.
7. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник – Харків: ХНАМГ, 2008. – 149 с.
8. Підопригора О.А. Підопригора О.О. Право інтелектуальної власності України: Навч. посібник для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 336 с.
9. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О.П. Орлюк, Г.О. Андрощук, О.Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.
10. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 року (Редакція станом на 06.02.2018). – [Електронний ресурс]. – Посилання на сайт: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

3. ПРОГРАМА І ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАКЛЮЧНОГО КОНТРОЛЮ

Розподіл навчальних годин за темами і видами занять наведені в таблицях 3.1, 3.2.

Таблиця 3.1

Лекційний курс

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	2	3
1	Інтелектуальна власність (ІВ) і право ІВ ІВ як результат творчої діяльності людини. Поняття права ІВ. Співвідношення права ІВ і права власності. Особисті немайнові і майнові права ІВ. Об'єкти і суб'єкти права ІВ	1
2	Державна система правової охорони ІВ та міжнародне співробітництво у сфері ІВ Національна законодавча база ІВ. Структура національної системи охорони ІВ. Міжнародні організації у сфері ІВ. Міжнародні Конвенції, договори, угоди у сфері ІВ. Цілі та напрями участі України в міжнародній співпраці з охорони прав ІВ	2
3	Набуття прав на об'єкти ІВ Процедура оформлення прав на об'єкти ІВ, комплект документації, нормативні акти, мито та збори	2
4	Економічне значення ІВ ІВ як інтелектуальний капітал. ІВ як нематеріальний актив. ІВ як товар. Оцінка вартості прав на об'єкти ІВ (підходи та методи оцінки)	1
5	Розпорядження правами ІВ та їх захист Суть ліцензійно-договірних відносин у сфері ІВ. Передача прав на об'єкти ІВ. Види договорів щодо передачі прав на об'єкти ІВ. Види платежів за договором: роялті, паушальні, комбіновані. Система захисту прав ІВ. Форми та способи захисту прав ІВ. Адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення прав. Антимонопольне законодавство у сфері ІВ	2

Практичні заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	2	3
1	Аналіз законодавчих актів та нормативних документів щодо охорони, захисту та використання об'єктів права ІВ Основні положення Законів України: «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про авторське право та суміжні права», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»	1
2	Особливості оформлення заявки на об'єкт права ІВ Розгляд заявок для отримання охоронних документів на об'єкти ІВ (об'єкти промислової власності, комерційні позначення, об'єкти авторського права)	1
3	Розрахунок вартості прав на об'єкти ІВ Розрахунок вартості обраного типового об'єкту права інтелектуальної власності (винахід, торгова марка, авторський твір) методами: фактичних витрат, порівняння продажів та роялті (звільнення від роялті)	1
4	Ліцензійна угода щодо передачі прав на об'єкт ІВ Розгляд видів і структури ліцензійної угоди щодо передачі прав на конкретний об'єкт інтелектуальної власності (винахід, промисловий зразок, знак для товарів і послуг, авторський твір)	1

Питання для контролю

1. Перелічіть та охарактеризуйте об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Наведіть приклади об'єктів інтелектуальної власності.

2. Перелічіть основні вітчизняні та міжнародні нормативно-правові акти, що регулюють відносини у сфері інтелектуальної власності.
3. Охарактеризуйте державну та міжнародну систему правової охорони інтелектуальної власності.
4. До якого державного органу подається заявка для набуття прав на об'єкти промислової власності? Які заявочні документи необхідно подати для набуття прав на об'єкти промислової власності та об'єкти авторського права?
5. Дайте визначення системи економічних відносин з точки зору купівлі-продажу об'єктів права інтелектуальної власності.
6. Охарактеризуйте облік, підходи й методи оцінки вартості об'єктів права інтелектуальної власності.
7. Перелічіть основні нормативно-правові акти, що регулюють правовідносини, які стосуються нематеріальних активів.
8. Дайте визначення і назвіть мету комерціалізації інтелектуальної власності. Які існують способи комерціалізації інтелектуальної власності? Який спосіб комерціалізації ІВ є найбільш вигідним з точки зору максимізації прибутку?
9. Охарактеризуйте етапи життєвого циклу об'єктів інтелектуальної власності.
10. Перелічіть основні етапи життєвого циклу інноваційного(ї) товару (продукції) та охарактеризуйте відмінності життєвих циклів об'єкта права інтелектуальної власності та нового товару.
11. Які існують види ліцензійних угод щодо передачі прав на об'єкти інтелектуальної власності? Охарактеризуйте їх структуру та особливості укладання.
12. Перелічіть категорії спорів стосовно об'єктів інтелектуальної власності.
13. Які існують форми та порядки захисту прав інтелектуальної власності? До яких органів може звернутись особа за захистом порушених прав інтелектуальної власності?
14. Охарактеризуйте основні види експертиз стосовно об'єктів інтелектуальної власності.

4. ТЕМИ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЩО НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЛЕКЦІЯХ

Теми розділів програми, призначені для самостійного опрацювання, наведені в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1

Розподіл навчальних годин

№ з/п	Назва теми та її зміст	Трива лість (год.)
1	2	3
1	Місце і роль ІВ в сучасному і соціальному розвитку держави Вплив об'єктів права промислової власності на економічний розвиток держави. Роль авторського та суміжного права у розвитку культури. Проблеми щодо охорони ІВ в Україні	12
2	Міжнародна торгівля ліцензіями у сфері інтелектуальної власності Характерні особливості та тенденції; відтворення новітніх технологій на базі ліцензій; ліцензії як правова форма реалізації виключного права об'єкта ІВ	14
3	Основні способи комерціалізації інтелектуальної власності Мета і основні способи комерціалізації об'єктів ІВ. Використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві; внесення інтелектуальної власності до статутного капіталу; передача та уступка (продаж) прав на об'єкти інтелектуальної власності	14
4	Управління правами ІВ Поняття і принципи управління ІВ. Управління об'єктами ІВ на різних етапах їх життєвого циклу	10
5	Життєвий цикл інноваційної продукції Основні етапи життєвого циклу інноваційного товару (продукції); відмінності життєвих циклів об'єкта права інтелектуальної власності та нового товару; особливості маркетингу інноваційних товарів	14
6	Комерціалізація інтелектуальної власності ВНЗ Роль ІВ в управлінні сучасним університетом; особливості діяльності структурних підрозділів з питань комерціалізації ІВ; розпорядження правами на об'єкти інтелектуальної власності, що є результатами наукових досліджень	14

5. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ТЕМАТИЧНОГО ЗМІСТУ

Практичне заняття № 1

Тема: Аналіз законодавчих актів та нормативних документів щодо охорони, захисту та використання об'єктів права (ІВ).

Мета: засвоєння студентами знань щодо національного та міжнародного нормативного-правового забезпечення сфери ІВ.

Теоретична частина

Основою міжнародної системи ІВ на сьогодні є понад 20 угод, переважна більшість яких регулюють правовідносини у сфері промислової власності. Україна приєдналася до частини договорів і продовжує роботу щодо приєднання до інших.

I група. Глобальні договори:

- 1) Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності;
- 2) TRIPS – Угода про пов'язані з торгівлею аспекти прав ІВ, зокрема торгівлю контрафактними товарами та інші.

II група. Угоди з охорони ІВ:

- 1) Паризька конвенція про охорону промислової власності;
- 2) Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів;
- 3) Мадридська угода про недопущення неправдивих або таких, що вводять в оману, зазначень походження товарів;
- 4) Міжнародна конвенція про охорону нових сортів рослин / Міжнародна конвенція про охорону селекційних досягнень;
- 5) Римська конвенція про охорону суміжних прав;
- 6) Найробський договір про охорону олімпійського символу;
- 7) Вашингтонський договір про ІВ стосовно інтегральних мікросхем;
- 8) Договір щодо товарного знака (Trademark Law Treaty);
- 9) Договір про патентне право (Patent Law Treaty (PLT))

III група. Реєстраційні міжнародні угоди:

- 1) Гаазька угода про міжнародне депонування промислових зразків;
- 2) Лісабонська угода про найменування місць походження і їх міжнародну реєстрацію;
- 3) Договір про патентну кооперацію (Patent Cooperation Treaty (PCT))

- 4) Будапештський договір про міжнародне визнання депонування мікроорганізмів з метою патентної процедури;
- 5) Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків;
- 6) Сінгапурський договір про право товарних знаків (Singapore Treaty on the Law of Trademarks)

IV група. Договори про класифікації:

- 1) Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків;
- 2) Локарнська угода про встановлення Міжнародної класифікації промислових зразків;
- 3) Віденська угода про встановлення міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків;
- 4) Страсбурзька угода про Міжнародну патентну класифікацію.

Законодавство України щодо охорони об'єктів ІВ умовно можна поділити на:

1. Загальне законодавство: Конституція України; Цивільний кодекс України (ЦКУ), книга 4 «Право ІВ»; Цивільний процесуальний кодекс України; Кримінальний кодекс України; Арбітражний процесуальний кодекс України; Кодекс України про адміністративні правопорушення; Митний кодекс України тощо.

У ст. 54 Конституції України закріплено основний принцип охорони ІВ: «кожен громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності, ніхто не може використовувати або поширювати їх без згоди, за винятками, встановленими законом». А у ст. 41 закріплено, що «кожен має право володіти, користуватись й розпоряджатись своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної і творчої діяльності».

Книга 4 ЦКУ «Право ІВ» розглядає об'єкти і суб'єкти ІВ, майнові і немайнові права ІВ, строки їх чинності та передачу майнових прав, захист прав ІВ тощо. У книзі 5 ЦКУ (глави 75, 76) врегульовуються договірні відносини щодо розпорядження майновими правами ІВ.

2. Спеціальне законодавство у сфері охорони ІВ: Закони України «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на географічні зазначення походження товарів», «Про знаки для товарів і послуг», «Про топографії інтегральних мікросхем», «Про сорти рослин», «Про племінне тваринництво», «Про авторське право та

суміжні права», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про рекламу», «Про інформацію», «Про зовнішньоекономічну діяльність» та інші.

Істотне розширення регулювання окремих питань щодо різноманітних аспектів творчої діяльності охорони ІВ нормують Закони України «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про інформаційні агентства», «Про видавничу діяльність», «Про професійних творчих працівників і творчі союзи», «Про кінематографію» та інші.

3. Інші нормативно-правові акти:

- Постанови Верховної Ради України;
- Постанови Кабінету Міністрів України;
- Укази Президента України.

4. **Підзаконні акти:** правила, інструкції, положення та інші акти з охорони інтелектуальної власності.

Порядок виконання

1. Навести загальну структуру системи законодавства України щодо ІВ.
2. Проаналізувати зміст ст. 41 і 54 Конституції України, що стосується ІВ, й охарактеризувати зміст права ІВ та сукупність майнових, немайнових прав згідно із Цивільним Кодексом України (кн. 4, ст. 27, 472, 517, 520, 521, 522, 523).

3. Ознайомитися зі спеціальним законодавством України на прикладі Законів України: «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про авторське право та суміжні права».

4. Вивчити основні положення щодо трансферу технологій, науково-технічної діяльності та інноваційної діяльності на прикладі Законів України: «Про інноваційну діяльність», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» та інші.

5. Згідно з прикладом заповнити таблицю (Додаток 1), визначивши відповідність законодавчих актів стосовно майнових та немайнових прав, використання і захисту конкретних об'єктів права інтелектуальної власності.

У результаті виконання практичної роботи студенти повинні

знати: систему національного та міжнародного законодавства у сфері інтелектуальної власності;

вміти: визначати законодавчі акти стосовно питань охорони, використання і захисту конкретних об'єктів права ІВ.

Практичне заняття № 2

Тема: Особливості оформлення заявки на об'єкт права інтелектуальної власності.

Мета: Опрацювання навичок щодо оформлення заявочних документів для отримання прав на об'єкти ІВ.

Теоретична частина

Набуття прав на винахід (корисну модель)

Винахід (корисна модель) – результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології. Секретний винахід (корисна модель) – винахід що містить інформацію, віднесenu до державної таємниці.

Набуття права інтелектуальної власності на винахід (корисну модель) засвідчується патентом. Патент на винахід – різновид патенту, що видається за результатами кваліфікаційної експертизи заявки, строк його дії становить 20 років від дати подання заявки. Строк дії патенту на корисну модель становить 10 років від дати подання заявки.

Строк дії патенту на винахід, об'єктом якого є лікарський засіб, засіб захисту тварин, засіб захисту рослин тощо, використання якого потребує дозволу відповідного компетентного органу, може бути продовжено за клопотанням власника цього патенту на строк, що дорівнює періоду між датою подання заявки та датою одержання такого дозволу, але не більше ніж на 5 років.

Об'єктом винаходу (корисної моделі), правова охорона якому (якій) надається може бути: продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини тощо); процес (спосіб), а також нове застосування відомого продукту чи процесу (для винаходу).

Право на одержання патенту має винахідник та інші особи, які набули право на винахід (корисну модель) за договором чи законом.

Патент надає його власнику: виключне право на використання винаходу (корисної моделі) за власним розсудом; право дозволяти використання винаходу (корисної моделі) на підставі ліцензійної угоди;

виключне право перешкоджати неправомірному використанню винаходу (корисної моделі), у тому числі забороняти таке використання.

Особа, яка бажає одержати патент на винахід (корисну модель) і має на це право, може подати заявку до Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) – уповноваженого закладу експертизи – або надсилається на його адресу: вул. Глазунова, 1, м. Київ-42, 01601, Україна.

Вимоги до складу й оформлення матеріалів заявки, подання заявки визначаються Законом України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та Правилами складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України № 22 від 22.01.2001 та зареєстрованими в Міністерстві юстиції України за №173/5364 від 27.02.2001.

За дорученням заявника заявку можна подати через представника в справах ІВ (патентного повіреного) або іншу довірену особу. Іноземні особи та особи без громадянства, які проживають чи мають постійне місцезнаходження поза межами України, реалізують свої права через патентних повірених. Якщо до складу заявників входить хоча б одна фізична особа, яка має постійне місце проживання на території України, чи юридична особа, яка має місцезнаходження на території України, то заявка може подаватися без залучення патентного повіреного за умови зазначення адреси для листування в Україні.

Заявка – сукупність документів, необхідних для видачі патенту. Заявка на винахід повинна стосуватися одного винаходу або групи винаходів, пов'язаних єдиним винахідницьким задумом (вимога єдності винаходу). Заявка на корисну модель повинна стосуватися однієї корисної моделі.

Заявка складається українською мовою й повинна містити:

- заяву про видачу патенту на винахід (корисну модель) (Додаток 2);
- опис винаходу (корисної моделі);
- формулу винаходу (корисної моделі);
- креслення (якщо на них є посилання в описі);
- реферат [1].

Опис винаходу (корисної моделі) містить такі розділи: галузь техніки, до якої належить винахід (корисна модель); рівень техніки (тут наводять дані про відомі заявнику аналоги винаходу (корисної моделі) з виділенням серед них

найближчого аналога, який раніше називався прототипом); суть винаходу (корисної моделі); перелік фігур, креслень (якщо на них є посилання в опису); відомості, які підтверджують можливість здійснення винаходу (корисної моделі).

В описі винаходу вказують Міжнародну патентну класифікацію (ієрархічна 5-рівнева класифікаційна система, що включає всі відомі галузі науки і техніки), яка охоплює такі аспекти науки, техніки й технології, які можуть бути об'єктом патентного захисту. Перший рівень ієрархії вміщує 8 розділів, кожен з яких позначено великою літерою латинського алфавіту від «А» до «Н». Заголовки розділів лише наближено відображають їх зміст:

- А – Задоволення життєвих потреб людини;
- В – Різні технологічні процеси; транспортування;
- С – Хімія; металургія;
- D – Текстиль; папір;
- Е – Будівництво; гірнича справа;
- F – Механіка; освітлення; опалення; двигуни й насоси; зброя; боєприпаси; вибухові роботи;
- G – Фізика;
- Н – Електрика.

Після відшукування розділу, якому відповідає об'єкт для винаходу, визначають наступну рубрику МПК – клас (звертаючись до визначеного розділу). **Клас** позначається літерою відповідного розділу та арабськими цифрами від 1 до 99 в сукупності з буквою, що позначає розділ. Таким чином, індекс класу складають з індексу розділу та двозначного числа, наприклад В 01, F 28. Заголовок класу відображає зміст класу, наприклад: В01 Способи й пристрої загального призначення для здійснення різних фізичних і хімічних процесів; F28 – Теплообмін.

Третій рівень ієрархії МПК – **підкласи**, що позначаються латинськими літерами від «А» до «Z» з індексом класу.

На рівні підкласу загалом визначається **галузь техніки**. Кожен підклас поділений на підрозділи – так звані «дробові рубрики». Серед дробових рубрик розрізняють основні групи і підгрупи, що становлять собою ще два рівні ієрархії МПК. Індекс дробової рубрики складається з індексу підкласу, за яким йдуть два числа, розділені навкісною рисою. Індекс основної групи

складається з індексу підкласу, за яким йде одно-, дво- або тризначне число, навкісна риска і два нулі.

Текст основної групи визначає галузь техніки, яка вважається доцільною для проведення пошуку. У МПК текст та індекси основних груп виділені жирним шрифтом. Індекс підгрупи складається з індексу підкласу, за яким йде одно-, дво- або тризначне число основної групи, якій підпорядкована дана підгрупа, навкісна риска і дві цифри, окрім «00».

В усіх випадках текст підгрупи повинен бути зрозумілим в межах змісту вищестоящої рубрики, якій підпорядкована дана підгрупа. Приклад рубрики МПК:

A 61 B 5/0225
розділ клас підклас основна група/підгрупа

Використовуючи визначену рубрику МПК, в пошуковій системі патентного фонду ДП «Українського інституту промислової власності» знаходять існуючі в цій рубриці патенти на винаходи, які найбільше відповідають обраному об'єкту і його рубриці МПК [2].

Опис до заявки на винахід має повністю розкривати технічну суть винаходу і містити необхідну і достатню інформацію для подальшої розробки (конструктивної або технологічної) об'єкта винаходу або його безпосереднього використання фахівцем в даній галузі. Він повинен давати точне, ясне і вичерпне уявлення про новизну заявленого технічного рішення, його винахідницький рівень. В таблиці 5.1 наведено структуру і зміст опису заявки.

Формула винаходу (корисної моделі) – це стисла словесна характеристика технічної суті винаходу, що містить сукупність його (її) суттєвих ознак, достатніх, щоб досягти зазначеного заявником технічного результату. У разі визнання об'єкта винаходом лише формула набуває правового значення і є єдиним критерієм визначення обсягу винаходу (за нею встановлюють факт використання чи невикористання винаходу).

Формула має: стисло й чітко виражати технічну суть винаходу, а саме відображати в логічному визначенні об'єкт винаходу сукупністю його суттєвих ознак; визначати обсяг винаходу, а саме межі прав власника патенту, встановлені нормативними актами; бути засобом відрізнєння об'єкта винаходу від інших об'єктів або визначення схожості для встановлення факту використання винаходу.

Незалежний пункт формули має починатися з назви винаходу (корисної моделі), яку зазначено в заяві та описі, і складатися зазвичай з обмежувальної й відмітної (відрізняльної) частин формули, що відокремлюють одну від одної виразом «який (яка, яке) відрізняється тим, що...». Обмежувальна частина формули включає ознаки, спільні для об'єкта, що заявляють, і найближчого аналога (тобто відомі ознаки), а відмітна – нові ознаки, що відрізняють об'єкт від найближчого аналога (тобто відмітні ознаки).

Реферат – це скорочений виклад змісту опису винаходу (корисної моделі), який включає назву винаходу (корисної моделі), характеристику галузі техніки, якої стосується винахід (корисна модель), і (або) галузь його (її) застосування, якщо це не зрозуміло з назви, характеристику суті винаходу (корисної моделі) із зазначенням технічного результату, якого мають досягти. Реферат виконує інформаційну функцію і містить до 1000 знаків.

Таблиця 5.1 – Структурні розділи опису [3]

1. Клас МПК і назва винаходу	1.1. Індекс класу МПК
	1.2. Характеристика назви винаходу
2. Галузь техніки	2.1. Характеристика галузей техніки, до яких відноситься винахід
	2.2. Опис галузі використання винаходу
3. Рівень техніки	3.1. Сукупність ознак аналогів
	3.2. Характеристика недоліків аналогів, що частково або повністю усуваються
	3.3. Сукупність ознак найбільш близького до винаходу аналога (прототипу)
	3.4. Характеристика недоліків прототипу, що повністю або частково усуваються
	3.5. Вказівка причин, наслідком яких є ці недоліки
4. Суть винаходу	4.1. Формулювання задачі, на вирішення якої направлено винахід
	4.2. Вказівка технічного результату, який можна досягти при реалізації винаходу
	4.3. Характеристика нової сукупності всіх суттєвих ознак винаходу
	4.4. Розкриття причинно-наслідкового зв'язку між сукупністю ознак і технічним результатом.
5. Перелік фігур графічних зображень	5.1. Перелік фігур графічних зображень (при необхідності) з короткою вказівкою на те, що зображено на кожній фігурі

6. Відомості, що підтверджують можливість здійснення винаходу	6.1. Опис конкретного прикладу (прикладів) здійснення винаходу.
	6.2. Розкриття можливості отримання технічного результату
	6.3. Опис переваг винаходу в порівнянні з відомими рішеннями

За подання заявки сплачується збір. Документ про сплату збору повинен надійти до Укрпатенту разом із заявкою або протягом двох місяців після дати подання заявки. Цей строк продовжується, але не більше ніж на шість місяців, якщо до його спливу буде подано клопотання про продовження строку надходження документа про сплату збору за подання заявки та сплачено відповідний збір. Строки та порядок сплати зборів за подання заявки, а також їх розміри зазначені в Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти ІВ, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України № 1716 від 23 грудня 2004 року.

Порядок розгляду заявки на винахід (корисну модель) встановлений Правилами розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2002 року № 197 та зареєстрованими в Міністерстві юстиції України за № 364/6652 від 15.04.2002.

Патент України на корисну модель видається за результатами формальної експертизи. А для отримання патенту України на винахід потрібно провести ще й кваліфікаційну експертизу заявки, під час якої встановлюється відповідність винаходу умовам патентоздатності (новизні, винахідницькому рівню, промисловій придатності).

Перевірку новизни технічного рішення здійснюють шляхом порівняння сукупності ознак об'єкта, що заявляється, із сукупністю ознак найближчого аналога. При цьому виявляють подібні ознаки, тобто ознаки, що ідентичні чи еквівалентні одна одній. Ідентичними називають ознаки, що збігаються за функцією, яку вони виконують, і за формою їх виконання, а еквівалентними—ознаки, що збігаються за функцією, яку вони виконують, і за результатом, якого досягають, використовуючи заявлений винахід. Винахід має винахідницький рівень, якщо для фахівця він не впливає з рівня техніки. Винахід відповідає винахідницькому рівню, якщо не виявлено рішення, які мають ознаки, що збігаються з відмітними ознаками заявленого винаходу, або якщо такі

рішення виявлено, але не підтверджено відомість впливу відмітних ознак заявленого винаходу на зазначений заявником технічний результат.

Державна реєстрація патенту на винахід (корисну модель) здійснюється за наявності документів про сплату державного мита за його (її) видачу й збору за публікації про видачу патенту. Одночасно з державною реєстрацією патенту на винахід здійснюється публікація в офіційному бюлетені «Промислова власність» визначених в установленому порядку відомостей про видачу патенту. Видача патенту проводиться в місячний строк після його державної реєстрації [1].

Набуття прав на знак для товарів і послуг

Відносини, які виникають у зв'язку з набуттям і здійсненням права власності на знаки для товарів і послуг в Україні регулюються Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг». Знак для товарів і послуг – позначення, яке вирізняє товари та послуги одних осіб серед таких самих або споріднених з ними товарів і послуг інших осіб.

Обсяг правової охорони, який надається, визначається зображенням знака та переліком товарів і послуг, внесеними до Державного реєстру свідоцтв України на знаки для товарів і послуг, і засвідчується свідоцтвом з наведеними в ньому копією внесеного до Реєстру зображення знака та переліком товарів і послуг. Право на одержання свідоцтва має будь-яка фізична або юридична особа, об'єднання осіб або їх правонаступники. Строк дії свідоцтва становить 10 років від дати подання заявки й продовжується за клопотанням власника свідоцтва щоразу на 10 років, за умови сплати збору в порядку, встановленому пунктом 2 статті 18 ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».

Об'єктом знака може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, у тому числі власні імена, літери, цифри, зображувальні елементи, кольори та комбінації кольорів, а також будь-яка комбінація таких позначень.

Свідоцтво України на знак для товарів і послуг надає його власнику право використовувати знак, а також виключне право забороняти іншим особам використовувати без його згоди зареєстрований знак, виключне право розпоряджатися правом на знак в порядку, встановленому законодавством.

Вимоги до заявки встановлені статтею 7 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та виданими на його основі Правилами складання, подання та розгляду заявки на видачу свідоцтва на знак для товарів і послуг, затвердженими наказом Державного патентного відомства України №72 від 20.08.97 та зареєстрованими у Міністерстві юстиції України за № 416/2220 від 22.09.1997 р.

Заявка подається безпосередньо до Укрпатенту та складається українською мовою й повинна стосуватися одного знака та містити: заяву про реєстрацію знака, у якій обов'язково зазначаються відомості про заявника та його адреса; зображення знака, який заявляється; перелік товарів і послуг, для яких заявник просить зареєструвати знак, згрупованих за Міжнародною класифікацією товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП).

Якщо заявник просить про охорону кольору чи поєднання кольорів як відрізняльної ознаки свого знака, то він повинен: заявити про це та вказати в заяві колір чи поєднання кольорів; подати в заявці кольорові зображення знака.

За подання заявки сплачується збір у строки, встановлені пунктом 8 статті 7 ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», відповідно до Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2004 року за № 1716. Розмір збору за подання заявки на знак для товарів і послуг визначається відповідно до кодів 40100 та 40200 додатку до Порядку на підставі вмісту матеріалів заявки, одержаних Укрпатентом на дату її подання.

Якщо заявка подається через патентного повіреного або іншу довірену особу, то до заявки додається видана заявником довіреність, яка засвідчує його (її) повноваження, вчинена до дати подання заявки.

Експертиза заявки проводиться відповідно до статті 10 ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та Правил і складається з формальної експертизи та кваліфікаційної експертизи (експертизи по суті).

Після проведення формальної експертизи, під час якої заявка перевіряється на відповідність формальним вимогам статті 7 ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» та встановлюється дата її подання, проводиться кваліфікаційна експертиза заявки, під час якої перевіряється відповідність заявленого позначення умовам надання правової охорони.

Кінцеві результати експертизи заявки, яка не відкликана й не вважається такою, відображаються в обґрунтованому висновку експертизи за заявкою. На підставі такого висновку приймається рішення про реєстрацію знака для всіх зазначених у заявці товарів і послуг або про відмову в реєстрації знака для всіх зазначених у заявці товарів і послуг, або про реєстрацію знака щодо частини зазначених у заявці товарів і послуг та відмову в реєстрації знака для іншої частини зазначених у заявці товарів і послуг. Рішення за заявкою надсилається заявнику. На підставі рішення про реєстрацію знака для товарів і послуг та за наявності документа про сплату державного мита за видачу свідоцтва й збору за публікацію про його видачу відомості про видачу свідоцтва, визначені в установленому порядку, публікуються в офіційному бюлетені «Промислова власність». Зазначені мито та збір сплачуються після надходження до заявника рішення про реєстрацію знака.

Одночасно з публікацією відомостей про видачу свідоцтва Укрпатент здійснює державну реєстрацію знака, для чого вносить до Державного реєстру свідоцтв України на знаки для товарів і послуг відповідні відомості. Після чого протягом 1 місяця видається свідоцтво [1].

Набуття прав на літературні твори

Відповідно до Закону України «Про авторські та суміжні права» авторське право на твір виникає з моменту його створення і не потребує обов'язкової державної реєстрації. Закон встановлює термін дії майнових прав протягом усього життя автора і 70 років після його смерті (винагороду за використання твору після смерті автора отримують його спадкоємці).

Відповідно до законодавства, авторським правом захищаються як опубліковані твори, так і неопубліковані, завершені і незавершені. Тому для виникнення і здійснення авторського права не вимагається його реєстрація. Автор автоматично набуває права власності на свій твір.

Реєстрація авторського права на твір дає можливість отримати охоронний документ (свідоцтво), який підтверджує приналежність авторських прав тій чи іншій особі. Свідоцтво є єдиним переконливим засобом підтвердження свого авторства на твір у разі його неправомірного використання іншими особами, в судових справах, при укладанні угод на отримання винагороди за використання твору тощо.

Для реєстрації авторського права і отримання свідоцтва необхідно подати у Міністерство економічного розвитку і торгівлі України належним чином складену заявку.

Існують два види реєстрацій авторського права: реєстрація авторського права на твір, реєстрація авторського права на службовий твір.

Заявка на реєстрацію авторського права на твір обов'язково повинна містити:

а) заяву, викладену українською мовою, що складається за формою, затвердженою Мінекономрозвитку;

б) примірник твору (оприлюднений чи неоприлюднений) у матеріальній формі;

в) документ, що свідчить про факт і дату оприлюднення твору;

г) документ про сплату збору за підготовку до реєстрації авторського права на твір або копія документа, що підтверджує право на звільнення від сплати збору;

г) документ про сплату державного мита за видачу свідоцтва або копія документа, що підтверджує право на звільнення від сплати мита за видачу свідоцтва (подається після одержання заявником рішення про реєстрацію авторського права на твір);

д) довіреність, оформлену в установленому порядку, якщо заявка від імені автора або його спадкоємця подається довіреною особою, або копію довіреності, засвідченої відповідно до законодавства;

е) документ, що засвідчує перехід у спадщину майнового права автора (якщо заявка подається спадкоємцем автора);

є) інші документи згідно з переліком.

До заяви, крім вище зазначених документів додається:

- на реєстрацію авторського права на комп'ютерну програму – настанова щодо використання програми;

- на реєстрацію авторського права на базу даних – настанова щодо використання бази даних і опис структури бази даних;

- на реєстрацію авторського права на твори архітектури, містобудування, садово-паркового та монументального мистецтва – анотація, яка повинна містити назву твору, його місцезнаходження (адресу), архітектурні характеристики і параметри, час і місце створення [4].

Заявка на реєстрацію авторського права на службовий твір, крім перерахованих вище матеріалів, повинна містити цивільно-правовий договір, що не суперечить вимогам ч. 1, ст. 1107 (наприклад: договір про розподіл майнових прав на твір тощо), до якого додаються: належним чином завірена копія трудового договору (контракту) з працівником, та/або службового завдання, тощо; акт про виконання робіт що стосується створення такого твору, за умови, якщо такий акт є невід'ємною частиною цивільно-правового договору, та, у разі наявності, наказ про склад працівників, які задіяні для створення такого твору.

Якщо твір написаний за договором (за наймом), тоді немайнові права залишаються у автора, а майнові – у замовника (роботодавця).

Розгляд заявки і прийняття рішення про реєстрацію авторського права на твір або про відмову в реєстрації здійснюється протягом 1 місяця від дати надходження правильно оформлених документів заявки.

Якщо заявка відповідає встановленим вимогам, приймається рішення про реєстрацію авторського права на твір. В іншому випадку – заявнику надсилається обґрунтоване рішення про відмову в реєстрації. При цьому документи, подані заявником на реєстрацію, йому не повертаються.

На підставі рішення про реєстрацію авторського права на твір та за наявності документа про сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва відомості про реєстрацію авторського права на твір заносяться до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. Датою реєстрації авторського права на твір є дата занесення відомостей про реєстрацію до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір.

Видача свідоцтва здійснюється в місячний строк від дати реєстрації. Свідоцтво видається безпосередньо заявнику, його довіреній особі або надсилається на адресу, зазначену в заяві.

Відомості про реєстрацію авторського права публікуються в каталозі усіх державних реєстрацій авторського права «Каталог державної реєстрації» та в офіційному бюлетені «Авторське право і суміжні права» [5].

Порядок виконання

1. Обрати конкретний об'єкт ІВ згідно з варіантом:

1) об'єкт промислової власності;

- 2) знак для товарів і послуг;
- 3) об'єкт авторського права.

2. Варіант 1:

1) Для певного об'єкта винаходу в електронній довідковій системі Укрпатенту (<http://www.uipv.org/>) визначте рубрику МПК;

2) на сайті Укрпатенту у вкладці: «Бази даних, інформаційно-довідкові системи, патентно-інформаційні продукти на оптичних носіях інформації» у рубриці Спеціалізована БД «Винаходи (корисні моделі) в Україні» за допомогою пошукової форми знайти патенти на винаходи (корисні моделі), що відповідають визначеній рубриці МПК або ключовому слову – назві нового винаходу (корисної моделі), та їх описи;

3) проведіть аналіз знайдених аналогів та оберіть прототип (найближчий з аналогів), що найбільш відповідає визначеному об'єкту винаходу (дивись Додаток 3);

4) визначте елемент новизни для винаходу порівняно з обраним прототипом і оформіть заявку на винахід (корисну модель) до якої входять:

- заява про реєстрацію винаходу (корисної моделі) (Додаток 2);
- реферат;
- опис винаходу (корисної моделі);
- формула винаходу (корисної моделі).

Варіант 2: заповнити заявку для отримання охоронного документу на знак для товарів і послуг, що включає в себе:

- заяву про реєстрацію знака для товарів і послуг (Додаток 4);
- зображення знака, що заявляється (окремо у чорно-білому (5 копій) або кольоровому (10 копій) виконанні);
- опис знака, що заявляється (на окремому аркуші);
- класифікацію переліку товарів і послуг, для яких заявник просить зареєструвати знак, згрупованих за міжнародною класифікацією товарів та послуг (МПК);
- документ або копію документа про сплату збору за подання заявки;
- довіреність, оформлену в установленому порядку, якщо заявка подається довіреною особою.

Варіант 3: заповнити заявку на реєстрацію авторського права на твір, яка повинна містити:

- заяву про реєстрацію авторського права на твір (Додаток 5);
- примірник твору;
- документ, що свідчить про факт і дату оприлюднення твору (за наявності);
- документ або копію документа про сплату збору за підготовку до реєстрації авторського права, або копію документа, що підтверджує наявність пільг;
- документ про сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва (подається після одержання автором письмового рішення про реєстрацію авторського права на твір) або копію документа, що підтверджує наявність пільг;
- довіреність, оформлену в установленому порядку, якщо заявка подається довіреною особою.

У результаті виконання практичної роботи студенти повинні

знати: склад заявочних документів на конкретний об'єкт ІВ;

вміти: оформлювати і подавати заявки стосовно конкретного об'єкту права ІВ.

Практичне заняття № 3

Тема: Розрахунок вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Мета: Вміти розрахувати вартість прав на типовий об'єкт ІВ (винахід, торгова марка, літературний твір) методами: фактичних витрат, порівняння продажів та роялті (звільнення від роялті).

Теоретична частина

Для того, щоб передати або продати права на об'єкти ІВ чи використати їх у власному виробництві, необхідно визначити їх вартість. Відповідно до Міжнародних стандартів оцінки, розрахунки вартості прав на об'єкти ІВ можуть виконуватися при визначенні: оподатковуваної бази майна підприємств; вартості виключних прав, переданих на основі ліцензійного договору чи договору про їх переуступку; вартості об'єктів ІВ, що вносяться до

статутного фонду підприємства; розміру компенсації, виплачуваної власнику виключних прав на використання об'єкту ІВ відповідно до норм діючого законодавства; вартості прав на об'єкти права ІВ з метою постановки їх на бухгалтерський облік; вартості нематеріальних активів (НМА) при проведенні правової експертизи активу; вартості НМА об'єктів приватизації при злитті, розділенні підприємств, зміни форми власності тощо [6].

Порядок оцінки прав на об'єкт ІВ включає: ідентифікацію предмета оцінки, визначення мети оцінки, вибір виду вартості, вибір підходу до оцінки, вибір методу оцінки, розрахунок вартості прав на об'єкт ІВ, оформлення звіту (акту) про оцінку [7].

На першому етапі визначають, що саме потрібно оцінити – конкретний об'єкт ІВ або ж технологію, що включає декілька об'єктів ІВ. Також переконатися у дійсності прав на даний об'єкт ІВ і визначити саме кому ці права належать. Оцінка завершується складанням звіту (недержавна власність) або актом (державні та комунальні складові).

Прийоми, що застосовуються для визначення вартості прав на об'єкти ІВ, можна поділити на три групи: підходи, методи і методики. Підходи – дають принципи визначення вартості, методи – визначають процедуру розрахунку вартості, а методики – розглядають застосування того чи іншого методу стосовно конкретних об'єктів ІВ та конкретних цілей розрахунку.

Національним стандартом України № 1 «Основні положення оцінки майна і майнових прав» визначені три підходи до оцінки прав на об'єкти ІВ: витратний, порівняльний й доходний. У таблиці 5.2 наведений зв'язок між підходами і методами оцінки прав на об'єкти ІВ.

Таблиця 5.2 – Зв'язок між підходами і методами оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності [7]

Підходи	Методи
Витратний підхід	Метод прямого відтворення
	Метод заміщення
	Метод фактичних витрат
	Метод приведених витрат
Ринковий (порівняльний підхід)	Метод порівняння продажів

Дохідний підхід	Метод прямої капіталізації
	Метод дисконтування грошових потоків
	Метод надлишкового прибутку
	Метод роялті
	Метод звільнення від роялті

1. Витратний підхід (підхід на основі активів (бухгалтерських книг)) заснований на припущенні, що вартість ІВ дорівнює вартості витрат на його створення, доведення й амортизацію.

Метод прямого відтворення активу визначає суму витрат, необхідних для створення нової точної копії активу, який оцінюватиметься. Ці витрати мають ґрунтуватися на реальних цінах на сировину, матеріали, енергоносії, комплектуючі вироби, інформації, а також на середньогалузевій вартості робочої сили певної кваліфікації.

Метод заміщення базується на принципі, який стверджує, що максимальна вартість власності визначається мінімальною вартістю, яку необхідно оплатити під час придбання активу аналогічної корисності або з аналогічною споживчою вартістю. Ця вартість має назву вартості нового активу, який є еквівалентним за функціональними можливостями і варіантами його використання, але не обов'язково подібного об'єкта інтелектуальної власності, який заміщається.

Метод фактичних витрат ґрунтується на фактично наведених витратах, вибраних із бухгалтерської звітності підприємства за декілька останніх років. Звертають увагу на дві обставини: розмір і термін створення активу. Витрати, які було проведено раніше, за необхідності має бути скориговано, а потім проіндексовано з урахуванням їхнього терміну давності [7].

Для оцінки методом фактичних витрат використовують формулу:

$$PV = k_1 \sum_{t=1}^n Bt * \frac{k_{2t}}{k_{3t}}, \quad (3.1)$$

де **PV** – грошові потоки;

k_1 – коефіцієнт морального старіння, визначений на дату оцінки:

$$k_1 = 1 - \frac{t_p}{t_n}, \quad (3.2)$$

де t_p – реальний юридичний термін дії охоронного документа на дату оцінки (період з моменту встановленої дати подання заявки до дати оцінки ОПІВ), міс.;

t_n – номінальний (повний) термін дії охоронного документа (строк дії охоронного документа на винахід відповідно до чинного законодавства України), міс.;

k_{2t} – коефіцієнт індексації, що враховує зміни індексу цін в t -м періоді у відповідних галузях промисловості (визначається по банківській або дисконтній ставці або по галузевих індексах цін, або за коефіцієнтами індексації пенсій);

k_{3t} – коефіцієнт дисконтування в t -м періоді:

$$k_{3t} = \frac{1}{\left(1 + \frac{i_t}{100}\right)^t}, \quad (3.3)$$

де i_t – банківський відсоток за використання капіталу в t -м періоді, %.

$$B_t = B_{pt} + B_{ot}, \quad (3.4)$$

де B_t – річні витрати, грн.;

B_{ot} – витрати на правову охорону ОПІВ, грн.;

B_{pt} – витрати на розробку об'єкта оцінки, грн, що визначаються наступним чином:

$$B_{pt} = \frac{\sum B_{\phi}}{K_{np}} \cdot K_{m\phi}, \quad (3.5)$$

де $\sum B_{\phi}$ – сума фактичних витрат, які виділені відділу на виконання теми (договору) за період створення ОПІВ;

K_{np} – кількість працівників, які беруть участь при виконанні даної теми (договору);

$K_{m\phi}$ – кількість безпосередньо творців ОПІВ.

Фактичні витрати, наприклад, для об'єктів промислової власності включають у свою чергу:

$$B_{\phi} = B_{нпр} + B_{ктд} + B_{м}, \quad (3.6)$$

де $B_{нпр}$ – витрати на проведення НДР, грн.;

$B_{ктд}$ – витрати на розробку конструкторсько-технічної, технологічної і/або проектної документації, пов'язані зі створенням ОПІВ, грн.;

B_m – витрати на маркетингові дослідження та рекламу стосовно об'єкта оцінки, грн.

Витрати на проведення НДР визначаються наступним чином:

$$B_{ндр} = B_n + B_{ти} + B_э + B_i + B_{про} + B_{ін}, \quad (3.7)$$

де B_n – витрати на пошукові роботи, грн.;

$B_{ти}$ – витрати на проведення теоретичних досліджень, грн;

$B_э$ – витрати на проведення експериментів, грн;

B_i – витрати на проведення випробувань, грн;

$B_{об}$ – витрати на складання і затвердження звітів, грн;

$B_{ін}$ – інші витрати;

$B_{ктд}$ – витрати на розробку конструкторсько-технічної, технологічної і/або проектної документації, пов'язані зі створенням ОПІВ, грн,

Витрати на розробку конструкторсько-технічної, технологічної і/або проектної документації, пов'язані зі створенням ОПІВ визначаються наступним чином:

$$B_{ктд} = B_{еп} + B_{тп} + B_{рп} + B_p + B_i + B_{ан} + B_d, \quad (3.8)$$

де $B_{еп}$ – витрати на виконання ескізного проекту, грн;

$B_{тп}$ – витрати на виконання технічного проекту, грн;

$B_{рп}$ – витрати на виконання робочого проекту, грн;

B_p – витрати на виконання розрахунків, грн;

B_i – витрати на проведення випробувань, грн;

$B_{ан}$ – витрати на проведення авторського нагляду, грн;

B_d – витрати на дизайн, грн.

Метод приведених витрат полягає у перерахунку фактичних минулих витрат на створення і підготовку до використання об'єкту оцінки у поточну вартість (вартість на дату оцінки). Цей метод використовують, коли НМА мають соціальне значення (використовуються в оборонних програмах, програмах безпеки державного значення).

2. Ринковий (порівняльний) підхід полягає в порівнянні оцінюваного об'єкта з аналогічними по призначенню, якості і корисності об'єктами, що

були продані на цей час на аналогічному ринку. Цей підхід дає так звану «справедливу ціну», тобто ціну, за яку продавець, який володіє інформацією про ринкову вартість аналогічних об'єктів, готовий продати об'єкти ІВ, а покупець, який також володіє повною інформацією про об'єкти ІВ і ринкову вартість аналогічних об'єктів, готовий купити даний об'єкти ІВ.

Метод порівняння продажів – визначена ціна об'єкта ІВ є найдостовірнішою, оскільки її сформовано ринком.

3. **Дохідний підхід** припускає, що ніхто не стане вкладати свій капітал у придбання того чи іншого об'єкта ІВ, якщо такий же прибуток можна одержати будь-яким іншим способом. Суть підходу полягає в тому, що вартість прав на ІВ визначають, як функцію прибутку, що може принести використання даного об'єкту ІВ в майбутньому.

Метод прямої капіталізації заснований на переведенні прибутку від комерційного використання об'єкта інтелектуальної власності у вартість останнього. Цей метод використовують найчастіше як експрес-метод для розрахунку залишкової вартості, а іноді – для оцінювання активів, термін життя яких практично не визначений. Процедура цього методу включає, по-перше, виявлення джерел і розмірів чистого прибутку, по-друге, виявлення ставки капіталізації, і, по-третє, визначення вартості активу як добутку від ділення чистого прибутку на ставку капіталізації.

Метод дисконтування грошових потоків відноситься до методів непрямой капіталізації. Згідно з ним дійсна (сьогоднішня) вартість прав на об'єкти ІВ здійснюється за формулою:

$$PV = \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{\left(1 + \frac{i_t}{100}\right)^t}, \quad (3.9)$$

де PV – дійсна вартість об'єкта ІВ;

t – розрахунковий період (роки), в які очікується отримання прибутку від об'єкту інтелектуальної власності;

C_t – грошовий потік (додатковий прибуток) у періоді t ;

i_t – ставка дисконту у періоді t , %.

Ставку дисконту можна визначити за формулою:

$$i_t = C_{RF} + (C_M - C_{RF}) \times \beta, \quad (3.10)$$

де C_{RF} – безризикова ставка доходу;

C_M – середньоринкова для даної галузі ставка доходу;

β – фактор ризику.

Якщо підприємство менш ризиковане, ніж середнє по галузі, то $\beta < 1$, а якщо більш ризиковане, то $\beta > 1$. В середньому $\beta = 0,8-1,2$.

Метод надлишкового прибутку ґрунтується на припущенні того, що продукція, яка виготовлена з використанням об'єкта інтелектуальної власності, приносить додатковий прибуток порівняно з продукцією, яка виготовляється без використання цього об'єкта інтелектуальної власності.

Розрахунок вартості проводиться за формулою:

$$PV = \sum_{t=1}^n P_t \cdot \frac{1}{\left(1 + \frac{it}{100}\right)^t}, \quad (3.11)$$

де PV – розрахункова вартість об'єкта ІВ;

P_t – чистий надлишковий прибуток, одержуваний за рахунок використання корисної моделі;

t – розрахунковий період (роки);

i – ставка дисконту, %;

n – число періодів t , у яких передбачається одержання надлишкового прибутку.

$$P_t = P_{to} \cdot V_t, \quad (3.12)$$

де P_{to} – чистий (прибуток звільнений від податку) надлишковий прибуток, одержуваний від використання корисної моделі в періоді t , віднесений до одиниці продукції, грн;

V_t – число одиниць продукції, вироблених у періоді t .

Метод роялті визначає вартість об'єкта інтелектуальної власності як частину від бази роялті (доходу, прибутку, вартості основної сировини). Розмір цієї частини має назву ставки роялті.

Формула для визначення ціни ліцензії на базі роялті має такий вигляд:

$$PV = \sum_{t=1}^n C_t \cdot \frac{R_t}{100}, \quad (3.13)$$

де PV – дійсна ціна ліцензії, грн;

R_t – ставка роялті в t -м року, %;

C_t – грошовий потік у періоді t .

Найчастіше у якості грошового потоку приймають обсяг продажів:

$$C_t = V_t \cdot Z_t, \quad (3.14)$$

де V_t – обсяг випуску продукції за ліцензією в періоді t , одиниць;

Z_t – продажна ціна одиниці продукції в періоді t , грн.

Метод звільнення від роялті передбачає дисконтування щорічних потоків платежів роялті. Розрахунок за цим методом:

$$PV = \sum_{t=1}^n \frac{R_t}{100} \cdot \frac{C_t}{\left(1 + \frac{i_t}{100}\right)}, \quad (3.15)$$

де C_t – грошовий потік (база роялті);

i_t – ставка дисконту, %.

Найчастіше за C_t приймають обсяг продажу товару, виготовленого з використанням ОПІВ у даному періоді. Це може бути прибуток або вартість сировини [7].

Порядок виконання

1. Ознайомитися з умовою задачі щодо оцінки прав на об'єкт ІВ відповідно до варіанту (Додаток 6).
2. Обрати підхід та метод до оцінки прав на об'єкт ІВ.
3. Розрахувати вартість прав на об'єкт ІВ.

У результаті виконання практичної роботи студенти повинні

знати: сутність підходів та методів оцінки об'єктів ІВ;

вміти: оцінювати вартість прав на об'єкти ІВ за допомогою різних підходів та методів оцінки.

Практичне заняття № 4

Тема: Ліцензійна угода щодо передачі прав на об'єкт ІВ.

Мета: розглянути види і структуру ліцензійної угоди щодо передачі прав на конкретний об'єкт ІВ (винахід, промисловий зразок, знак для товарів і послуг, літературний твір).

Теоретична частина

Якщо правовласник не передбачає використовувати об'єкти ІВ у власному виробництві чи розпочати новий бізнес або створити спільне підприємство, він може передати повністю або частково права власності на об'єкт ІВ іншій фізичній або юридичній особі.

Продаж прав у повному обсязі здебільшого проводиться через договір купівлі-продажу за яким повністю або частково передається право користування об'єктом ІВ.

Продаючи ліцензію переслідують мету отримати прибуток, не втрачаючи капіталу на виробництво та освоєння ринку. Продаж ліцензії – це шлях впровадження технології на ринку без продажу товарної продукції. Доходами від продажу ліцензій юридичні або фізичні особи покривають свої витрати на наукові дослідження.

Придбання або продаж ліцензії є діловою угодою. Факт продажу або купівлі ліцензії юридично оформляється ліцензійним договором, який відрізняється від інших договорів купівлі-продажу тим, що продається або купується нематеріальний об'єкт. Ліцензіат отримує право на використання об'єкта ІВ лише на обумовленій ліцензійним договором території та на певний термін [8].

Договори щодо розпоряджання майновими правами ІВ – це група договорів у сфері ІВ, спрямованих на набуття, зміну або припинення майнових прав на об'єкт права ІВ.

Відповідно до ст. 1107 ЦКУ існують такі **види договорів щодо розпоряджання майновими правами ІВ**: ліцензія на використання об'єкта права ІВ; ліцензійний договір; договір про створення за замовленням і використання об'єкта права ІВ; договір про передання виключних майнових прав ІВ; інший договір щодо розпоряджання майновими правами ІВ.

Якщо автор передає іншій особі свої майнові права на використання об'єкту авторського права, то укладається авторський договір. **Розрізняють такі види авторських договорів**: договір про видання та перевидання творів в оригіналі (видавничий договір); договір про публічне виконання неопублікованих творів (постановчий договір); договір про використання неопублікованого твору в кінофільмі, на радіо чи в телевізійній передачі;

договір про створення твору образотворчого мистецтва з метою публічного показу; договір про використання в промисловості неопублікованого твору декоративно-прикладного мистецтва; інші договори про передачу творів літератури, науки і мистецтва для використання будь-яким іншим способом.

Зміст авторського договору повинен відповідати загальним положенням цивільного права щодо змісту договору. Але на відміну від звичайного господарського договору, в ньому повинні бути ретельно прописані суттєві умови *авторського договору*, способи *використання твору*, строк дії договору та *використання твору*, розмір і порядок виплати винагороди [9].

До інших договорів можна віднести: договір між співавторами; договір між співвласниками охоронного документа (патенту чи свідоцтва); договір про порядок розподілу прав на службові об'єкти інтелектуальної власності; договір про передачу ноу-хау; договір щодо управління майновими правами автора або інших суб'єктів авторського права і суміжних прав; договір про передачу права на отримання патенту тощо.

Формами передачі ноу-хау, інжинірингових послуг тощо, є такі угоди: про передачу ноу-хау в матеріалізованій формі (документів, фотографій, комп'ютерних програм, баз даних); про передачу ноу-хау в нематеріалізованій формі (консультацій, навчання, технологічної допомоги); про надання інжинірингових послуг тощо.

При торгівлі правами на об'єкти ІВ під **ліцензією** розуміється дозвіл, у відповідності з яким одна особа – власник виключних прав на об'єкт ІВ – ліцензіар надає іншій зацікавленій особі – ліцензіатові виключне чи невиключне право на використання цього об'єкта. Форма торгової угоди з продажу ліцензії повинна забезпечувати монопольне право використання об'єкта ІВ тільки для партнерів цих угод і не допускати використання цього права конкурентами. Правовою формою, яка забезпечує збереження виключних прав на використання результатів інтелектуальної діяльності, є ліцензійна форма торгівлі.

Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності – це письмове повноваження, видане особою, яка має виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності (ліцензіара), іншій особі (ліцензіату), яке надає їй право на використання цього об'єкта в

певній обмеженій сфері. Така ліцензія може бути оформлена як окремий документ або бути складовою частиною ліцензійного договору.

Залежно від різноманітних підстав (предмет, обсяг прав, умови і підстави їх надання тощо) можна провести класифікацію ліцензій на види.

За предметом ліцензії розрізняють ліцензії на винахід, корисну модель, промисловий зразок, торговельну марку, компонування інтегральної мікросхеми, сорт рослин, породу тварин або об'єкт авторського права.

Продаж ліцензій переслідує такі цілі: одержання гарантованого прибутку без вкладення капіталу і створення власного виробництва чи освоєння ринку; завоювання ринку; скорочення термінів освоєння нових технологій; придбання партнерів для спільної діяльності; компенсація витрат на створення ІВ тощо. Переваги укладання ліцензійного договору для ліцензіара та ліцензіата представлені у таблиці 5.3.

Таблиця 5.3 – Переваги укладання ліцензійного договору для ліцензіара та ліцензіата

Переваги укладання ліцензійного договору	
для ліцензіара	для ліцензіата
вирішення проблем при: раптовому погіршенні кон'юнктури ринку; виникненні ускладнень в експорті товарів через протекціоністську політику уряду країни-покупця; значному перевищенні попиту над обсягом власного виробництва продукції, а також в інших випадках	освоєння виробництва продукції, що користується попитом при істотній економії матеріальних і трудових ресурсів; зниження собівартості продукції, що випускається; підвищення продуктивності праці і конкурентноздатності товарів на зовнішньому ринку; одержання переваги перед конкурентами тощо

Важливо враховувати також часовий фактор. Якщо вартість ліцензії і вартість аналогічної розробки власними силами однакові, то вигідніше купити ліцензію, оскільки значно скоротиться час до початку випуску продукції.

За обсягами переданих прав ліцензії поділяються на три види:

1. Невиключна (проста) ліцензія – надає ліцензіатові право використовувати ліцензію на території і протягом часу, обговорених у

ліцензійному договорі. При цьому ліцензіар залишає за собою право використовувати переданий об'єкт у власному виробництві, а також надавати ліцензії іншим ліцензіатам.

2. Виключна ліцензія – надає ліцензіатові монопольне право використовувати предмет ліцензії на погоджених умовах (термінах, території). При цьому ліцензіат має право надавати ліцензії на використання предмета ліцензії третім особам без обмеження права ліцензіара за первісною угодою.

3. Повна ліцензія – надає ліцензіатові найбільш широкий обсяг прав. За ліцензійним договором ліцензіатові надаються усі права на використання об'єкта інтелектуальної власності, що є предметом ліцензії, без обмеження території і на весь термін дії охоронного документа. Варто мати на увазі, що при продажу повної ліцензії власником охоронного документа все ж залишається ліцензіар.

Структура ліцензійного договору може включати розділи: преамбула; визначення термінів, що використовуються по тексту договору; предмет договору; права і обов'язки ліцензіара; права і обов'язки ліцензіата; дозволені способи використання об'єкта права ІВ; захист прав, що передаються; технічні удосконалення і права на нові об'єкти; платежі; технічна документація; гарантії і відповідальність; технічна допомога, підтримка, консультування; збори і податки; конфіденційна інформація і документація; реклама; інформація і звітність; форс-мажорні обставини; арбітраж (вирішення спорів, умовна підсудність); термін дії та умови розірвання договору; наслідки припинення дії договору; інші умови. Наприкінці договору зазначаються реквізити сторін. Договір підписується обома сторонами та закріплюється печаткою.

При виборі *терміну дії ліцензійних договорів* звичайно враховують: умови конкурентних пропозицій; умови платежів за передбачуваним договором; можливий термін морального старіння переданої розробки; можливості партнерів по термінах постачань технічної документації і спеціального устаткування, монтажу і налагодженню; наявність правової охорони; умови договору про передачу удосконалень; час, необхідний на освоєння ліцензійної продукції; зацікавленість ліцензіата в більш короткому терміні дії договору при комбінованих платежах тощо.

Договірним правом регулюється можливість дострокового розірвання ліцензійного договору, якщо однією із сторін не виконуються істотні умови договору, а також продовження терміну дії договору за взаємною згодою сторін.

При визначенні терміну дії ліцензійного договору варто звернути увагу на *обов'язки сторін після закінчення дії договору*. Звичайно, припинення терміну дії договору спричиняє лише припинення зобов'язань по сплаті поточних платежів, наданню інформації про зміни й удосконалення, а також консультацій, наданню технічної допомоги тощо. Як правило, після закінчення терміну дії ліцензійного договору ***право на використання предмета ліцензії залишається за ліцензіатом, а передана ліцензіаром технічна документація не повертається.***

Зміст ліцензійного договору звичайно не регламентується. Відповідно до національного законодавства ліцензійний договір вважається дійсним, якщо він ***складений у письмовій формі та підписаний сторонами.*** Ліцензійний договір набуває чинності у відношенні іншої особи лише *після його реєстрації в Установі у випадку передачі майнових прав і у випадку примусової ліцензії*. Ліцензіар готує проект ліцензійного договору заздалегідь і передає його потенційному ліцензіатові в ході попередніх переговорів. Важливо, щоб до одержання повної гарантії про наміри потенційного ліцензіата ***ліцензіар виконав такі дії:*** підписав протокол про наміри; уклав договір про конфіденційність; розробив проект ліцензійної угоди; підготував альтернативні пропозиції для обговорення з потенційним партнером; розробив детальний проект ліцензійного договору.

Розрізняють три основних види ліцензійних платежів:

- ***роялті*** — це вид платежів, що ліцензіат виплачує ліцензіарові протягом усього терміну дії угоди рівними долями;

- ***паушальний платіж*** — передбачає виплату винагороди до початку масового випуску продукції, зафіксованої в угоді (до паушальної форми оплати звертаються звичайно у випадках, коли в країні ліцензіата хитке положення або немає ясності в питанні патентування винаходу, що складає основу ліцензії);

- ***комбінований платіж*** передбачає виплату ліцензіарові частини винагороди ще до початку виробництва і збуту продукції, частина

винагороди, що залишається, виплачується у формі роялті після постановки продукції на виробництво [8];

- **компенсаційний платіж** – вид платежу, який найчастіше використовується на міжнародному рівні і являє собою виплату ліцензійної винагороди продукцією, виробленою за ліцензією [10].

Порядок виконання

1. Ідентифікувати конкретний об'єкт ІВ, який необхідно передати за договором (власник об'єкту ІВ і строк дії охоронного документу).

2. Визначити вид договору щодо передачі прав на конкретний об'єкт ІВ.

3. Визначити мету передачі прав конкретного об'єкту ІВ, строк на який передаються права, умови передачі прав та вид платежу за використання цих прав.

4. Заповнити форму ліцензійного договору (приклад договору наданий у Додатку 7).

У результаті виконання практичної роботи студенти повинні

знати: види і структуру ліцензійних договорів;

вміти: правильно укладати ліцензійні договори щодо передачі прав на об'єкти ІВ.

ДОДАТКИ

Об'єкти інтелектуальної власності	Законодавчі та нормативно-правові акти			
	Цивільний кодекс України	Спеціальне законодавство	Підзаконні акти	Міжнародне законодавство
1	2	3	4	5
Об'єкти авторських прав	1. Визначення, об'єкти і суб'єкти: ст. 2. Права щодо об'єктів авторського права: ст.	Закони України: «Про авторське право і суміжні права»; «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних»; «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування»; «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».	Наказ «Про затвердження Положення про Реєстр виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення»; Про порядок виплати авторської винагороди за передачу виключних майнових прав на фільм і його використання, що створюється за державним замовленням Міністерства культури і мистецтв України; Про затвердження Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю; Про затвердження Порядку здійснення відрахувань виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах; Про утворення Реєстру комп'ютерних програм; Про затвердження правил використання комп'ютерних програм у навчальних закладах; Про затвердження форм документів щодо питань видачі контрольних марок імпортерам, експортерам та відтворювачам примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних та інструкцій по здійсненню	Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (Україна є членом Бернської конвенції з 25.10.1995 р.); Всесвітня конвенція про авторське право (Україна стала учасником 27.03.1973 р.), Договір ВОІВ про авторське право (Україна є учасником з 6.03.2002 р.), Стандарти Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (Угоди TRIPS) щодо наявності, обсягу та використання авторських прав

1	2	3	4	5
			<p>державного контролю за дотриманням законодавства у сфері інтелектуальної власності;</p> <p>Про затвердження Порядку застосування фінансових санкцій до суб'єктів господарювання за порушення вимог Закону України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування, матриць»;</p> <p>Про затвердження Порядку визначення уповноважених організацій, які здійснюватимуть збирання і розподіл між суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав коштів від відрахувань (відсотків) виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах;</p> <p>Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Переліку питань для здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) з використання об'єктів права інтелектуальної власності, уніфікованої форми акта перевірки дотримання вимог законодавства у сфері інтелектуальної власності та форми припису»;</p> <p>Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, пов'язаної з</p>	

1	2	3	4	5
			<p>використанням об'єктів права інтелектуальної власності, та визначається періодичність здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;</p> <p>Про розміри відрахувань до фондів творчих спілок України за використання творів літератури та мистецтва;</p> <p>Про затвердження Правил роздрібної торгівлі примірниками аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних;</p> <p>Про затвердження Положення про державне посвідчення на право розповсюдження і демонстрування фільмів;</p> <p>Про затвердження положень з питань розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних;</p> <p>Про затвердження Тимчасового положення про мінімальні ставки гонорару та авторської винагороди за фільми, що створюються за державним замовленням на кіностудіях України;</p> <p>Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір;</p> <p>Про затвердження Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності Державної служби інтелектуальної власності;</p> <p>Про затвердження порядку застосування спеціальних заходів до суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері виробництва, експорту, імпорту дисків</p>	

1	2	3	4	5
			<p>для лазерних систем зчитування; Про затвердження Порядку надання, зберігання та видачі примірників дисків для лазерних систем зчитування; Про затвердження розміру, порядку та умов виплати винагороди (роялті) за комерційне використання опублікованих з комерційною метою фонограм, відеограм, їх примірників та зафіксованих у них виконань; Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав; Про затвердження Концепції легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням Про затвердження Порядку легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади; Про затвердження порядку присвоєння і нанесення на диски для лазерних систем зчитування спеціального ідентифікаційного коду та визнання спеціальних ідентифікаційних кодів, нанесених на диски, що імпортуються; Про основні вузли для спеціалізованого обладнання з виробництва дисків для лазерних систем зчитування, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню; Про розмір відрахувань, що сплачуються виробниками та імпортерами обладнання і матеріальних носіїв, із застосуванням яких у домашніх умовах можна здійснити відтворення творів і виконань, зафіксованих у фонограмах і (або) відеограмах;</p>	

1	2	3	4	5
			Про внесення змін до Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності; Про затвердження Порядку використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади	
Об'єкти суміжних прав	1. Визначення, об'єкти і суб'єкти ст. 2. Права щодо об'єктів суміжних прав			
Винаходи (корисні моделі)	1. Визначення, об'єкти і суб'єкти ст. 2. Права щодо винаходів			
Промислові зразки	1. Визначення, об'єкти і суб'єкти ст. 2. Права щодо промислових зразків			
Знаки для товарів і послуг				
Фірмові найменування				
Географічне зазначення походження товарів				
Сорти рослин				
Породи тварин				
Наукові відкриття				

1	2	3	4	5
Комерційна таємниця (ноу-хау)				
Рационалізатор- ська пропозиція				
Компонування інтегральних мікросхем				

Заява про реєстрацію винаходу (корисної моделі)

Порядковий номер заявки, визначений заявником		Дата одержання		
(22) Дата подання заявки	Пріоритет	(51) МПК	ЕВ	(21) Номер заявки
(86)	Реєстраційний номер та дата подання міжнародної заявки, установлені відомством-одержувачем			
(87)	Номер і дата міжнародної публікації міжнародної заявки			
ЗАЯВА про видачу патенту України		МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ Державне підприємство "Український інститут інтелектуальної власності" вул. Глазунова, 1, м. Київ-42, 01601		
Подаючи нижчезазначені документи, прошу (просимо) видати: ☐ патент України на винахід ☐ позицію виключено ☐ патент України на корисну модель				
(71) Заявник(и)			Код за ЄДРПОУ (для українських заявників)	
(зазначається повне ім'я або найменування заявника(ів), його (їх) місце проживання або місцезнаходження та код держави згідно із стандартом BOIB ST.3. Дані про місце проживання винахідників-заявників наводяться за кодом (72)				
Прощу (просимо) встановити пріоритет заявки пунктів формули винаходу за заявкою № _____ за датою: ☐ подання попередньої заявки в державі - учасниці Паризької конвенції (навести дані за кодами (31), (32), (33)) ☐ подання до Установи попередньої заявки, з якої виділено цю заявку (навести дані за кодом (62)) ☐ подання до Установи попередньої заявки (навести дані за кодом (66))				
(31) Номер попередньої заявки	(32) Дата подання попередньої заявки	(33) Код держави подання попередньої заявки згідно із стандартом BOIB ST.3	(62) Номер та дата подання до Установи попередньої заявки, з якої виділено цю заявку	(66) Номер та дата подання до Установи попередньої заявки
(54) Назва винаходу (корисної моделі)				
(98) Адреса для листування				
Телефон Телеграф Факс				
(74) Повне ім'я та реєстраційний номер представника у справах інтелектуальної власності або повне ім'я іншої довіреної особи				

☐ Прощу (просимо) прискорити публікацію заявки

Перелік документів, що додаються	Кількість арк.	Кількість прим.	
☐ опис винаходу		3	Підстави щодо виникнення права на подання заявки й одержання патенту (без подання документів), якщо винахідник(и) не є заявником(ами): ☐ є документ про передачу прав винахідником(ами) або роботодавцем(ями) правонаступнику(ам) ☐ є документ про право спадкування
☐ формула винаходу		3	
☐ креслення та інші ілюстративні матеріали		3	
☐ реферат		3	
☐ документ про сплату збору за подання заявки		1	
☐ документ, який підтверджує наявність підстав для зменшення збору або звільнення від сплати збору		1	
☐ документ про депонування штаму		1	
☐ копія попередньої заявки, яка підтверджує право на пріоритет		1	
☐ переклад заявки українською мовою		3	
☐ документ, який підтверджує повноваження довіреної особи (довіреність)			
☐ інші документи:			
☐ міжнародний звіт про пошук			
(72) Винахідник(и) Винахідник(и)-заявник(и) (повне ім'я)	Місце проживання та код держави згідно із стандартом BOIB ST. 3 (для іноземних осіб - тільки код держави)		Підпис(и) винахідника(ів)- заявника(ів)
<div> <div>Я (ми)</div> <div></div> <div>(повне ім'я)</div> <div></div> </div>			
прошу (просимо) не згадувати мене (нас) як винахідника(ів) при публікації відомостей стосовно заявки на видачу патенту Підпис(и) винахідника(ів)			
Підпис(и) заявника(ів)			
Дата підпису	Якщо заявником є юридична особа, то підпис особи, що має на це повноваження, із зазначенням посади скріплюється печаткою. Якщо всі винахідники виступають заявниками, то їх підписи наводяться за кодом (72).		
М. П.			

Примітка. Потрібне позначити значком "X".

Аналоги винаходу (корисної моделі)

№	Бібліографічні дані	Формула
1.	Патент № ...; Дата пріоритету –...; Дата публікації – ...; Дата видачі патенту – ...; Індекс МПК –
2.	Патент № ...; Дата пріоритету –...; Дата публікації – ...; Дата видачі патенту – ...; Індекс МПК –

Серед перелічених аналогів, найближчим є прототип розробленого(ї) нового винаходу (корисної моделі) – ...

Для того, щоб скласти формулу винаходу (корисної моделі) «...» потрібно заповнити таблицю порівняння розробленого об'єкту та прототипу.

Порівняння об'єкту дослідження та прототипу

Назва етапу об'єкта дослідження	Назва етапу прототипу	Рівень співпадання

Таким чином, винахід (корисна модель), що заявляється, є охороноздатною, тому що її суттєві ознаки є новими у порівнянні з прототипом.

Заява про реєстрацію знака для товарів і послуг

[220] Дата подання заявки	[210] Номер заявки	
[511] МКТП	[531] Індеси Міжнародної класифікації зображальних елементів знака	
<p>Заява Про реєстрацію знака для товарів і послуг в Україні</p> <p>МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ</p> <p>Державне підприємство "Український інститут інтелектуальної власності" вул. Глазунова, 1, м. Київ-42, 01601</p> <p>Подаючи вказані нижче документи, прошу (просимо) зареєструвати зазначене в заявці позначення як знак для товарів і послуг на ім'я заявника(ів)</p>		
[731] Заявник(и): (зазначається повне ім'я або повне найменування заявника(ів), його(їх) повна поштова адреса та код держави згідно зі стандартом BOIB ST.3)		Код за ЄДРПОУ (для заявників – юридичних осіб України)
Прошу (просимо) встановити пріоритет знака за датою: ☐ подання попередньої(їх) заявки(ок) у державі-учасниці Паризької конвенції (навести дані під кодами 310, 320, 330) ☐ відкриття виставки (навести дані під кодом 230)		
[310] Номер попередньої заявки	[320] Дата подання попередньої заявки	[330] Код держави подання заявки згідно зі стандартом BOIB ST.3
	[230] Дата відкриття виставки	
[750] Адреса для листування, повне ім'я або найменування адресата		
Телефон: Факс: Електронна адреса: (E-mail)		
[740] Прізвище та реєстраційний номер представника у справах інтелектуальної власності		
Телефон: Факс: Електронна адреса: (E-mail)		
[540] Зображення знака [541] ☐ в зображенні використані стандартні символи [546] ☐ в зображенні використані нестандартні символи		

[591] Зазначення кольору (кольорової гами) знака:		
[511] Перелік товарів та (або), які класифіковані згідно з Міжнародною класифікацією товарів і послуг		
Якщо опис знака чи перелік товарів і/або послуг не вміщуються у відведеній графі, то вони повністю наводяться на окремому аркуші як додаток до заяви та підписуються заявником		
Перелік документів, що додаються:	Кількість аркушів	Кіль- кість прімі- рників
☐ документ про сплату збору за подання заявки		1
☐ комплект фотокопій		5...10
☐ переклад на українську мову додаткових матеріалів		1
☐ документ, який засвідчує повноваження довіреної особи (довіреність)		1
☐ перелік товарів і/або послуг, для яких просять охорону знака		1
☐ документ про участь у виставці		1
☐ опис знака		1
☐ інший документ (вказати)		1
Додаткові відомості (необхідне зазначити) [390] Реєстрація(ії) в країні походження [554] ☐ Об'ємний знак [551] ☐ Колективний знак [646] Номери і дати інших заявок, які пов'язані з цією у правовому відношенні [646] Номери і дати інших заявок, пов'язаних з даною у правовому відношенні <div style="margin-top: 20px;"> М.П. _____ (Підпис заявника або (Прізвище, ініціали) (Дата підпису) представника) </div>		

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ (Мінекономрозвитку України)

Вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. 253-93-94, факс 226-31-81
Web: <http://www.me.gov.ua>, e-mail: meconomy@me.gov.ua, код ЄДРПОУ 37508596

ЗАЯВА

про реєстрацію авторського права на твір

Службові відмітки:

Підпис начальника відділу ► _____

Номер заявки ▼	Дата подання		
	Число ▲	Місяць ▲	Рік ▲
Номер свідоцтва ▼	Дата реєстрації		
	Число ▲	Місяць ▲	Рік ▲

Прошу зареєструвати авторське право на твір

1. Вид та повна назва твору _____

Скорочена назва твору (якщо така є)

Попередня чи альтернативна назва твору (якщо така є)

2. Галузь творчої діяльності _____

Наука, література чи мистецтво

3. До якого об'єкту(ів) авторського права належить твір

4. Анотація або реферат твору (Публікується в офіційному бюлетені)

Рекомендований розмір - до 300 друкованих знаків

5. Дата остаточного завершения работы над твором ► Число ____ Місяць _____ Рік _____

6. Відомості про оприлюднення твору (опублікування, сповіщення, виконання, показ тощо) _____

7. Відомості про використані твори:

7.1. Відомості про твір(и), відносно якого(их) цей твір є похідним _____

Вказати, на основі якого твору зроблено переклад, адаптацію, аранжування тощо, їх правомірність

7.2. Відомості про твір(и), або частину твору(ів), що включено до твору, права на який реєструються

Вказати твори інших авторів та правомірність їх включення

8. Відомості про попередню реєстрацію* Ні – ☐; Так – ☐, _____

Вказати державу, дату, номер попередньої реєстрації

та назву реєстру

9. Відомості про автора(ів) твору, зазначеного у п.1 заяви **

9.1. Прізвище, ім'я, по батькові першого автора (псевдонім, за наявності, вказати в дужках) ▼

Дата народження ► Число ____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон _____

Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

Суть авторства, авторський вклад у створення твору

Цей твір (частину твору) створено:*

за договором ☐

у порядку індивідуальної розробки ☐

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

під власним ім'ям ☐

анонімно ☐

під псевдонімом ☐

* Необхідне позначити "X"

** Якщо авторів декілька, використайте лист подовження бланку заяви

10. Особа, яка подає заявку на реєстрацію (заявник):**10.1. Автор(и), спадкоємець(и) ▼**

Повне ім'я особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон

10.2. Довірена особа автора(ів), спадкоємця(ів) ▼

Повне ім'я особи, повна поштова адреса (адреса для листування), телефон

11. Видача свідоцтва (свідоцтв):**• Надіслати за вказаною адресою**

Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

• Видати заявнику

Прізвище, ініціали

12. Перелік документів і матеріалів, що додаються до заяви		Кількість аркушів	Кількість примірників
☐ Примірник твору (форма, в якій представлено твір)			
☐ Документ, що підтверджує перехід у спадщину майнового права автора (якщо заявка подається спадкоємцем автора)			
☐ Платіжний документ, що підтверджує сплату збору за підготовку до державної реєстрації авторського права на твір			
☐ Платіжний документ, що підтверджує сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва про державну реєстрацію авторського права на твір			
☐ Документ, що підтверджує наявність пільг по сплаті збору			
☐ Документ, що свідчить про факт і дату оприлюднення твору (за наявності)			
☐ Документ, що підтверджує повноваження довіреної особи (довіреність)			
☐ Інші документи, що додаються до заяви			

13. Я, який нижче підписався, підтверджую достатність і достовірність відомостей, вказаних у матеріалах заявки:**• Автор(и)**

Прізвище(а), ініціали, підпис(и)

• Заявник

Прізвище, ініціали та підпис особи, яка подає заявку

Дата ► Число ► Місяць ► Рік ►

Примітки:

Заявку опрацював:

Прізвище, ініціали та підпис працівника відділу

9.2. Прізвище, ім'я, по батькові другого автора (псевдонім, за наявності, вказати в дужках) ▼

Дата народження ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон

Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

Суть авторства, авторський вклад у створення твору _____

Цей твір (частину твору) створено:*

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

за договором

☐

під власним ім'ям

☐

у порядку індивідуальної розробки

☐

анонімно

☐

під псевдонімом

☐**9.3. Прізвище, ім'я, по батькові третього автора (псевдонім, за наявності вказати в дужках) ▼**

Дата народження ► Число _____ Місяць _____ Рік _____

Повна поштова адреса, телефон

Вулиця, номер будинку, назва населеного пункту, район, область, поштовий індекс

Суть авторства, авторський вклад у створення твору _____

Цей твір (частину твору) створено:*

Цей твір (частину твору) створено для оприлюднення:*

за договором

☐

під власним ім'ям

☐

у порядку індивідуальної розробки

☐

анонімно

☐

під псевдонімом

☐

* Необхідне позначити "X"

Задачі до практичного заняття №3

1. Оцінити права на літературний твір за наступних умов:

- строк дії договору на передачу прав автора на рукопис – 3 роки;
- тираж 1 року складе 1 500 екземплярів, 2 року – 800 екземплярів, 3 року – 1 800 екземплярів;
- вартість одного примірника 400 грн.;
- ставка роялті 15 %.

2. Розрахуйте вартість прав на промисловий зразок «М'який ведмедик», права на який передані за ліцензійним договором ПП «М'які іграшки». Розрахунковий розмір продажів 1-го року дорівнює 800 грн. за штуку, за умов:

- кількість проданих за перший рік іграшок складає 1000 шт., за другий рік – 1600 шт, за третій 2000 шт. за два останні роки – 3000 шт.;

3. Розрахувати вартість прав на винахід за умови, що він використовується на менш ризикованому, ніж середнє підприємстві. Відсотки, що виплачуються за державними облігаціями складає 8% річних, середньоринкова для даної галузі ставка доходу дорівнює 20%. За перший рік вартість товару, створеного за новою технологією, що є об'єктом винаходу, склала 20 тис. грн., за другий – 26 тис. грн., третій та четвертий – 40 тис. грн.

4. Оцінити права на гончарний виріб, виготовлений ПП «IVENTI» за умов:

	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік
Розмір продажів, грн.	15 000	10 000	7 000	12 000
Ставка роялті, %	8 %	10 %	7 %	10 %

Економічний термін патенту на даний промисловий зразок становить 4 роки. Ставка дисконту 15 %.

5. Розрахувати вартість прав на винахід, економічний термін служби якого становить 5 років, юридичний – 20 років. Автори винаходу – 4 особи, у створенні винаходу брали участь 10 співробітників науково-дослідного інституту.

Величина товарообігу з використанням патенту складає 5 тис. одиниць у місяць. Банківський відсоток за використання капіталу за рік становить 7 %. Витрати: на пошукові роботи склали 500 грн., проведення теоретичних досліджень – 100 грн., проведення експериментів – 700 грн., проведення випробувань – 500 грн., складання і затвердження звітів – 200 грн., виконання ескізного проекту – 800 грн., виконання технічного проекту – 250 грн., виконання робочого проекту – 550 грн., витрати на дизайн – 800 грн., витрати на маркетингові дослідження і рекламу – 2000 грн.

Витрати на правову охорону винаходу склали:

Вид збору	Сума, грн.
За подання заявки на винахід	550
За проведення кваліфікаційної експертизи заявки на винахід	200
За видачу патенту на винахід	170
За публікації про видачу патенту на винахід	180
За підтримку патенту в силі	300

Форма договору до практичного заняття №4

Варіант 1

ВИДАВНИЧИЙ ДОГОВІР № _____

м. _____ " ____ " _____ 20__ року

(Повне найменування юридичної особи)

в особі _____, яка діє
(посада та П.І.Б особи, яка уповноважена укласти договір) напідставі _____,
(Статуту, Положення, іншого документа)(далі – Видавництво), з одного боку, та особа, яка створила
твір _____

(П.І.Б автора)

(далі - Автор), з іншого боку, а разом іменовані – *Сторони*, уклали цей договір
(далі – *Договір*) про наступне:

1. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Терміни, що використовуються в цьому Договорі, означають:

видавництво – спеціалізоване підприємство, основним видом діяльності якого є підготовка і випуск у світ видавничої продукції, яка містить об'єкти авторського права;*видання* – твір, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений друкуванням, тисненням або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення, і відповідає вимогам державних стандартів, інших нормативно-правових актів щодо видавничого оформлення, поліграфічного і технічного виконання;*тираж* – кількість виготовлених примірників видання (твору)._____
(інші терміни)

Решта термінів, що використовуються в Договорі, визначаються згідно із нормами чинного законодавства України.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. За цим Договором Автор зобов'язується створити літературний твір

(далі – Твір),

(назва твору)

що буде відповідати усім вимогам, зазначеним у цьому Договорі, та передати Видавництву майнові права на Твір, а саме:

право на використання Твору;

виключне право дозволяти використання Твору;

право перешкоджати неправомірному використанню Твору, у тому числі забороняти таке використання.

Видавництво приймає такі майнові права та зобов'язується виплатити винагороду відповідно до умов цього Договору.

2.2. Видавництво набуває всі майнові права на Твір, що передаються за цим Договором, з моменту схвалення Твору Видавництвом.

2.3. Видавництво зобов'язується видати Твір тиражем _____ примірників.

2.4. Видавництво зобов'язується дотримуватися особистих немайнових прав Автора.

3. ВИМОГИ ДО ТВОРУ

3.1. Твір повинен відповідати наступним вимогам:

3.1.1. Жанр, призначення, тема Твору _____.

3.1.2. Назва Твору _____.

3.1.3. Мова Твору _____.

3.1.4. Обсяг Твору _____ 3

(кількість авторських аркушів, віршованих рядків)

ілюстраціями, додатками тощо.

Текст має бути надрукований: _____

(шрифт, інтервали, кількість рядків на одному боці стандартного аркуша А4)

3.1.5. Сфера застосування Твору: _____.

3.2. Автор зобов'язується передати Видавництву примірник Твору до " ____ " _____ 20_ року шляхом _____. Передача примірника Твору оформлюється Актом здавання-приймання, який складається шляхом _____ у строк _____.

3.3. Підписаний Автором Твір передається у двох примірниках.

3.4. Видавництво зобов'язане розглянути поданий у належному вигляді примірник Твору у 30-денний строк з дня _____ та письмово сповістити Автора шляхом _____ про:

схвалення Твору;

необхідність внесення до Твору поправок з точним зазначенням суті виправлень, що вимагаються, та строку подання доопрацьованого Твору (який не може бути меншим за _____).

3.5. Автор зобов'язується доопрацювати Твір для приведення його у відповідність із вимогами, що зазначаються у цьому Договорі в порядку та на умовах, визначених у повідомленні Видавництва.

3.6. Примірник доопрацьованого Твору подається Автором Видавництву у порядку та на умовах, визначених у п. п. 3.4 та 3.5 цього Договору (окрім строків подання).

3.7. Автор зобов'язується на вимогу Видавництва читати чисту коректуру Твору в погоджені Сторонами строки із врахуванням графіків руху книжкових видань у Видавництва. Видавництво зобов'язується на вимогу Автора надавати йому можливість читати коректуру. Затримка Автором без поважних причин відбитків дає Видавництву право видати Твір без авторської коректури.

4. ВИПЛАТА ВИНАГОРОДИ

4.1. Видавництво зобов'язується виплатити Авторів винагороду в розмірі _____ грн.

4.2. Винагорода виплачується Авторів Видавництвом у строк _____.

4.3. Видавництво зобов'язується за зверненням Автора надати останньому безоплатно після видання Твору _____ авторських примірників.
(кількість примірників)

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ДОГОВОРУ

5.1. У випадку порушення зобов'язання (далі - порушення Договору), Сторона несе відповідальність, визначену чинним в законодавством та цим Договором.

5.2. Порушенням Договору є його невиконання або неналежне виконання, тобто виконання з порушенням умов, визначених у цьому Договорі.

5.3. У випадку порушення строку розрахунку, вказаного в пункті 4.2 цього Договору, Замовник виплачує Автору пеню в розмірі _____ за кожен день прострочення.

6. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

6.1. Сторони зобов'язуються вирішувати будь-який спір шляхом переговорів і в досудовому порядку.

6.2. У разі неможливості вирішення спору шляхом переговорів та в досудовому порядку, спір може бути передано для вирішення у судовому порядку.

7. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

7.1. Сторони не несуть відповідальності за невиконання або неналежне виконання умов Договору за умов виникнення форс-мажорних обставин.

7.2. По завершенні таких обставин Сторона, яка не виконала свої зобов'язання за Договором, повинна виконати їх у терміни, на які було призупинено виконання зобов'язань.

7.3. Сторона не має права посилається на форс-мажорні обставини у випадку, коли вони розпочалися у момент прострочення нею виконання її обов'язків за Договором.

8. ІНШІ УМОВИ

8.1. Будь-які зміни і доповнення до цього Договору дійсні за умови, що вони вчинені у письмовій формі та підписані Сторонами.

8.2. Сторони повинні у _____ денний строк письмово повідомити одна одну про зміну місцезнаходження, надати іншу інформацію, необхідну для виконання Сторонами зобов'язань за цим Договором.

8.3. З усіх питань, не передбачених цим Договором, Сторони керуються чинним законодавством України.

8.4. Договір укладений в двох примірниках, які мають однакову юридичну силу, по одному кожній із Сторін.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ І РЕКВІЗИТИ СТОРІН:

Видавництво:

Автор:

(підпис)
М. П.

/_____/

(П. І. Б.)

(підпис)

/_____/

(П. І. Б.)

Варіант 2

ЛІЦЕНЗІЙНИЙ ДОГОВІР № _____

м. _____ " ____ " _____ 20__ року

(Прізвище, ім'я, по батькові (П.І.Б) фізичної особи

або повне найменування юридичної особи)

в особі _____;

_____, яка діє на
(посада та П.І.Б особи, яка уповноважена укладати договір)

підставі _____,

(Статуту, Положення, іншого документа)

далі – Ліцензіар, якому належать виключні майнові права на Твір, з одного боку, і

(П.І.Б фізичної особи

або повне найменування юридичної особи)

в особі _____;

_____, яка діє на
(посада та П.І.Б особи, яка уповноважена укладати договір)

підставі _____,

(Статуту, Положення, іншого документа)

далі – Ліцензіат, з іншого боку, а разом іменовані – *Сторони*, уклали цей договір (*далі – Договір*) про наступне:

1. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Терміни, що використовуються в цьому Договорі, означають:

невиключна ліцензія не виключає можливості використання ліцензіаром твору у сфері, що обмежена цією ліцензією, та видачі ним іншим особам ліцензій на використання цього твору у зазначеній сфері (*варіант 1 – при невиключній ліцензії*);

виключна ліцензія видається лише одному ліцензіату і виключає можливість використання ліцензіаром твору у сфері, що обмежена цією ліцензією, та видачі ним іншим особам ліцензій на використання цього твору у зазначеній сфері (*варіант 2 – при виключній ліцензії*);

одинична ліцензія видається лише одному ліцензіату і виключає можливість видачі ліцензіаром іншим особам ліцензій на використання твору у сфері, що обмежена цією ліцензією, але не виключає можливості використання ліцензіаром цього твору у зазначеній сфері (*варіант 3 – при одиничній ліцензії*);

(інші терміни)

Решта термінів, що використовуються в Договорі, визначаються згідно з нормами чинного законодавства України.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1 Ліцензіар надає Ліцензіатові:

невиключну ліцензію (*варіант 1*);

виключну ліцензію (*варіант 2*);

одиничну ліцензію (*варіант 3*),

що дає право на використання твору _____ (далі
(назва твору, вид твору та інші відомості, що дають змогу ідентифікувати твір)

– Твір) Ліцензіара, в обумовлених Договором межах та на визначений Договором строк, а Ліцензіат зобов'язаний виплатити винагороду за використання Твору на умовах зазначених у Договорі.

2.2 За цим договором передаються права на використання Твору такими способами:

переробки твору (*як приклад*);

відтворення твору (*як приклад*);

(інші способи, визначені статтею 441 Цивільного кодексу України, статтею 15 Закону України „Про авторське право і суміжні права”).

2.3. Ліцензіар має право на подальше використання Твору та надавати невиключні ліцензії на його використання третім особам (*варіант 1, у випадку невиключної ліцензії*).

Ліцензіар не має права використовувати Твір та надавати ліцензії третім особам (*варіант 2, у випадку виключної ліцензії*).

Ліцензіар має право використовувати поряд із Ліцензіатом Твір без права надання ліцензій третім сторонам (*варіант 3, у випадку одиничної ліцензії*).

2.4. Дія цього Договору поширюється на територію _____.

3. ПРАВА СТОРІН

3.1 Ліцензіар має право:

3.1.1. Усно або письмово повідомляти Ліцензіата про виявлені недоліки Твору та вживати заходи щодо їх усунення.

3.1.2. У разі використання Твору в порушення норм законодавства у сфері авторського права і суміжних прав та цього Договору заборонити використання Твору (призупинити дію ліцензії за цим Договором) Ліцензіатом до усунення порушення.

3.1.3. З урахуванням вимог законодавства визначити обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю або є конфіденційними, і вимагати від Ліцензіата нерозголошення цих відомостей.

(інші права Ліцензіара)

3.2. Ліцензіат має право:

3.2.1. На використання Твору, способами зазначеними у пункті 2.3 цього Договору.

Ліцензіар зберігає за собою право самому використовувати вказане право як за межами, так і в межах визначеної цим Договором сфери та передавати його іншим особам (*варіант 1, у випадку невиключної ліцензії*).

На використання Твору, способами зазначеними у пункті 2.3 цього Договору. При цьому Ліцензіар не може використовувати сам, а також передавати іншим особам вказані права у визначеній цим Договором сфері (*варіант 2, у випадку виключної ліцензії*).

На використання Твору, способами зазначеними у пункті 2.3 цього Договору. При цьому Ліцензіар зберігає за собою право самому використовувати вказане право як за межами, так і в межах визначеної цим Договором сфери (*варіант 3, у випадку одиначної ліцензії*).

3.2.2. Надання субліцензії іншим особам в обсязі наданих йому за цим договором прав у визначеній Договором сфері.

3.2.3. Робити запити і одержувати необхідні інформацію та документи, що мають відношення до предмету Договору та знаходяться у Ліцензіара.

(інші права Ліцензіата)

4. ОBOB'ЯЗКИ СТОРІН

4.1. Ліцензіар зобов'язаний:

4.1.1. Надати у використання Твір Ліцензіату у строки та на умовах визначених цим Договором.

4.1.2. Відповідно до запиту Ліцензіата своєчасно забезпечувати його інформацією та документами, що стосуються предмету Договору і необхідні для виконання умов Договору.

4.1.3. Відповідно до запиту Ліцензіата брати участь у проведенні дій та процедур, необхідних для виконання умов Договору, які вимагають такої участі з боку Ліцензіара.

(інші обов'язки Ліцензіара)

4.2. Ліцензіат зобов'язаний:

4.2.1. Використовувати Твір на умовах, визначених цим Договором.

4.2.2. Здійснювати виплату винагороди Ліцензіару за використання Твору.

4.2.3. Не розголошувати будь-які відомості, що є конфіденційною інформацією.

4.2.4. Дотримуватися особистих немайнових прав Ліцензіара.

(інші обов'язки Ліцензіата)

5. СТРОК ДІЇ ДОГОВОРУ

5.1. Строк дії Договору складає _____ рік (роки) з моменту підписання Договору Сторонами.

Якщо жодна з Сторін за _____ місяць (-і) до закінчення дії Договору не повідомить письмово другу сторону про відмову від Договору, Договір вважається продовженим на той же строк і на тих же умовах.

5.2. Закінчення строку дії Договору не звільняє Сторони від відповідальності за його порушення, яке мало місце під час дії цього Договору.

6. ВИПЛАТА ВИНАГОРОДИ

6.1. За надання прав, що передбачені цим Договором Ліцензіат виплачує Ліцензіарові винагороду.

6.2. За використання Твору виплачується сума винагороди (роялті) у розмірі _____ грн. за кожний _____ (місяць, квартал тощо) *(варіант 1)*.

За використання Твору виплачується сума винагороди (роялті) за кожний _____ у розмірі, зазначеному у додатку, який є невід'ємною частиною цього Договору *(варіант 2)*.

Виплата винагороди Ліцензіатом здійснюється із розрахунку мінімального розміру винагороди, визначеного постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.2003 № 72.

6.3. Періодичні відрахування (роялті) здійснюються Ліцензіатом протягом _____ днів, що настають за звітним періодом.

6.4. Оплата здійснюється шляхом перерахування Ліцензіатом грошових коштів на розрахунковий рахунок Ліцензіара або іншим чином _____.
(інші шляхи перерахування коштів)

6.5. Після припинення строку дії цього Договору його положення застосовуються доти, доки не будуть остаточно врегульовані платежі, зобов'язання за якими виникли у період його дії.

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ДОГОВОРУ

7.1. Ліцензіар заявляє, що на момент підписання цього Договору йому нічого невідомо про права інших осіб, які б могли бути порушені наданням цієї ліцензії.

7.2. За прострочення виплати винагороди Ліцензіат сплачує пеню в розмірі _____ за кожен день прострочення.

7.3. У випадку невиконання чи неналежного виконання Ліцензіатом зобов'язань, що передбачені цим Договором, Ліцензіар має право призупинити виконання своїх зобов'язань по Договору.

7.4. У випадку тривалого (понад _____ календарних днів) або повторного порушення Ліцензіатом умов Договору щодо зобов'язань Ліцензіата, Ліцензіар має право розірвати Договір в односторонньому порядку, письмово повідомивши про це Ліцензіата.

7.5. Сторона, яка не виконала вищевказаних умов, зобов'язана відшкодувати іншій Стороні понесені нею у зв'язку з цим невиконанням збитки в межах _____.

8. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

8.1. Сторони зобов'язуються вирішувати будь-який спір шляхом переговорів і в досудовому порядку.

8.2. У разі неможливості вирішення спору шляхом переговорів та в досудовому порядку, спір може бути передано для вирішення у судовому порядку.

9. ФОРС-МАЖОРНІ ОБСТАВИНИ

9.1. Сторони не несуть відповідальності за невиконання або неналежне виконання умов Договору за умов виникнення форс-мажорних обставин.

9.2. По завершенні таких обставин Сторона, яка не виконала свої зобов'язання за Договором, повинна виконати їх у терміни, на які було призупинено виконання зобов'язань.

9.3. Сторона не має права посилатися на форс-мажорні обставини у випадку, коли вони розпочалися у момент прострочення нею виконання її обов'язків за Договором.

10. ІНШІ УМОВИ

10.1. Права та обов'язки кожної зі Сторін за цим Договором не можуть передаватися іншій фізичній чи юридичній особі без письмового на те дозволу іншої Сторони, за винятком випадків, передбачених цим Договором.

10.2. Положення Договору щодо виплати винагороди є конфіденційною інформацією, яку жодна з Сторін не має право розголошувати без попередньої згоди іншої Сторони, крім випадків, передбачених законодавством.

10.3. У разі зміни місцезнаходження та/або реквізитів, Сторони повинні повідомити про таку зміну в термін _____ днів з моменту настання таких змін.

10.4. Будь-які зміни і доповнення до цього Договору дійсні за умови, що вони вчинені у письмовій формі та підписані Сторонами.

10.5. Додатки до цього Договору є його невід'ємною частиною.

10.6. З усіх питань, не передбачених цим Договором, Сторони керуються чинним законодавством України.

10.7. Договір укладений в двох примірниках, які мають однакову юридичну силу, по одному кожній із Сторін.

МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ І РЕКВІЗИТИ СТОРІН:

ЛІЦЕНЗІАР

ЛІЦЕНЗІАТ

(підпис)
М. П.

(П. І. Б.)

(підпис)
М. П.

(П. І. Б.)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання видається викладачем для кожної групи індивідуально!

Приклад завдання:

Контрольна робота студента має таку структуру:

- титульний аркуш зі штампом Заочного факультету;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- перелік посилань.

Основна частина складається з відповідей на такі запитання:

1. Одне з питань на вибір:

- а) Місце і роль об'єктів інтелектуальної власності (ІВ) в економічному і соціальному розвитку держави;
- б) Система джерел законодавства у сфері ІВ (міжнародні договори та національне законодавство у сфері ІВ);
- в) Структура національної системи охорони інтелектуальної власності (система органів управління у сфері охорони прав на об'єкти ІВ);
- г) Система права інтелектуальної власності (види прав інтелектуальної власності, класифікація об'єктів та суб'єкти інтелектуальної власності).

2. Одне з питань на вибір:

- а) Правова охорона винаходу (корисної моделі), приклади цих об'єктів та порядок набуття прав на винахід (корисну модель);
- б) Правова охорона комерційних позначень, приклади цих об'єктів та порядок набуття прав на них;
- в) Правова охорона селекційних досягнень, приклади цих об'єктів та порядок набуття прав на них;
- г) Правова охорона комерційної таємниці та «ноу-хау», приклади цих об'єктів та набуття прав на них;
- д) Правова охорона авторських та суміжних прав, приклади цих об'єктів та набуття прав на них.

3. Одне з питань на вибір:

- а) Комерціалізація інтелектуальної власності (мета і основні способи комерціалізації);
- б) Управління правами інтелектуальної власності (поняття і принципи

- управління ІВ, управління об'єктами ІВ на різних етапах їх життєвого циклу);
- в) Економічне значення інтелектуальної власності (нематеріальні активи, підходи та методи оцінки вартості прав на об'єкти ІВ);
- г) Види договорів щодо передачі прав на об'єкти інтелектуальної власності та види платежів за договором;
- д) Система захисту прав інтелектуальної власності (види порушень прав у сфері ІВ, форми та способи та порядки захисту прав ІВ);

Загальний обсяг контрольної роботи – 25-30 сторінок. Шрифт Times New Roman, 14, міжрядковий інтервал 1,5. Українською мовою.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сайт Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності». – [Електронний ресурс]. Посилання на сайт: www.uipv.org
2. Інтелектуальна власність: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи / уклад.: В.Д. Шпильовий, А.М. Овсянкін, О.А. Михальченко, Н.Г. Чайка. – К.: НАУ, 2015. – 44 с.
3. Кірін Р.С. Патентологія: монографія / Р.С. Кірін, В.Л. Хоменко, І.М. Коросташова. – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – 424 с.
4. Постанова Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір від 27 грудня 2001 р. № 1756 Посилання на сайт: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-п>
5. Офіційний сайт Державної служби інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Посилання на сайт: http://sips.gov.ua/ua/industrial_ownership.html
6. Право інтелектуальної власності: Акад. курс: Підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О.П. Орлюк, О.Д. Святоцького. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.
7. Інтелектуальна власність: Навчальний посібник / За ред. Цибульова П.М. – К.: УкрІНТЕІ, 2006. – 276 с.
8. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності / Навчальний посібник. – К.: «Інститут інтелектуальної власності і права», 2003. – 172 с.
9. Наумов В., Рагельс Э. Взгляд на управление интеллектуальной собственностью: Промышленная собственность. – 2005. – № 9. – С. 23-28.

10. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти [текст] навч. посіб./ Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. – К.: «Центр учбової літератури», 2014 – 276 с.

11. Стефанчук Р.О. Цивільне право України: Навчальний посібник. – К.: Прецедент, 2005. – 448 с.

12. Конспект лекцій із дисципліни «Інтелектуальна власність» для студентів 5 курсу денної форми навчання / Укл. А.В. Слатвицька, І.О. Кульчій.– Полтава: ПолтНТУ, 2010. – 79 с.

13. Захист прав інтелектуальної власності / Матеріали сайту Студопедия [Електронний ресурс]. – Посилання на сайт: http://studopedia.com.ua/1_64707_tema-75-st-prav-intelektualnoi-vlasnosti.html

14. Доріс Лонг, Патриція Рей, Жаров В.О., Шевелева Т.М., Василенко І.Е., Дроб'язко В.С. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування. Практичний посібник. – К.: «К.І.С.», 2007. – 448 с.